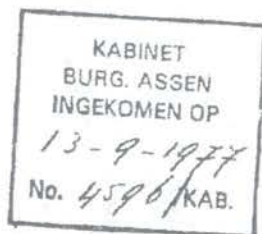

GEMEENTEPOLITIE ASSEN

DIENSTGEHEIM.

Aan de heer burgemeester
van
A S S E N.

Uw kenmerk:

Uw brief van:

Ons kenmerk:

ASSEN, 13 september 1977.

Afd.

No. 1983

Datum

Onderwerp: politiemaatregelen n.a.v. ongeregelde heden
door Zuidmolukkers.

Naar aanleiding van de recente gebeurtenissen met betrekking tot de Zuidmolukse woongemeenschap in Assen, bied ik u hierbij een overzicht aan van de Zuidmolukse incidenten die vanaf 6 september j.l. plaats vonden, met daarbij een samenvatting van het politieoptreden.

Gezien de korte termijn waarop dit overzicht moet worden samengesteld, diende het beknopt te worden gehouden. Bovendien zijn sommige gegevens nog niet geheel aanwezig; dit geldt ondermeer voor de operationele rapporten van sommige bijstandseenheden.

I. Situatatie na het beëindigen van de gijzelingsakties op 11 juni 1977.

De beëindiging van de gijzelingsakties en de begrafenis van de daarbij gevallen slachtoffers had nauwelijks invloed op het aantal meldingen dat bij de gemeentepolitie werd gedaan met betrekking tot wangedrag door Zuidmolukse jongeren.

In de tweede helft van de maand juni kwamen 4 mededelingen binnen over schieten op ramen van woningen in de nabijheid van de Zuidmolukse woonwijk. Op 21 juni werd een politieambtenaar, buiten dienst en in burger, door enkele Zuidmolukkers mishandeld (proces-verbaal tegen de daders kon worden opgemaakt). Twee andere mishandelingen, gepleegd door Zuidmolukse jongeren, werden in behandeling genomen.

Er waren klachten over groepen Zuidmolukse jeugdigen, die gewapend met stokken, buiten de woonwijk, straten en brandgangen onveilig maakten; de bewoners van diverse wijken voelden dit als een bedreiging, en waar dit vrijwel altijd in donker gebeurde, durfde men niet meer naar buiten.

Bijl.

Asn.12.075

Weiersstraat 41, 9401 ET Assen

Tel. (05920) 1 64 44* Postrekening Gem. Ontv. 832900

Gelieve bij beantwoording datum en nummer van deze brief te vermelden.

In het begin van de maand juli werden diverse malen politieauto's die in de Zuidmolukse woonwijk surveilleerden, met stenen en molotov-cocktails bekogeld. Er waren vrij veel meldingen over door Zuidmolukkers gepleegde vernielingen. Zowel bij de politie als bij de inwoners werden telefonische bedreigingen van uiteenlopende aard ontvangen. Op 17 juli werd een Zuidmolukker bekeurd in verband met het bij zich hebben van een wapenstok op de openbare weg.

De maand augustus vertoonde een soortgelijk beeld. Een Nederlander, wonende aan de rand van de woonwijk, werd met een zwaar kaliber windbuks in zijn rug geschoten en moest zich onder doktersbehandeling stellen. Een opperwach-meester der rijkspolitie werd op straat door een drietal Molukkers lastig gevallen. Van de woning van een hoofdagent van gemeentepolitie werden ruiten ingegooid. Ook elders in de stad vonden veel vernielingen plaats door veelal in groepjes opererende jeugdige Zuidmolukkers. Op 28 augustus werd een voetgangerstunnel aan de rand van de wijk gebarricadeerd. Zonder moeilijkheden is dit obstakel door de politie verwijderd. Wederom kwamen klachten binnen dat groepen Zuidmolukkers (leeftijd 14 à 16 jaar) in diverse stadswijken door tuinen en brandgangen liepen, waardoor de bewoners zich angstig gingen voelen. Men durfde niet openlijk te reageren of de politie te waarschuwen, omdat men bang was voor repressailles.

Zoveel mogelijk is door extra inzet van politiepersoneel, mede mogelijk gemaakt door verkregen bijstand, getracht aan excessen een einde te maken. Het bleek daarbij ondermeer, dat bij duisternis gepleegde straatterreur, moeilijk kan worden bestreden. De daders hebben een goede tactiek ontwikkeld om zich snel en onopgemerkt, te verspreiden dan wel zich te verbergen. Recherche-onderzoeken lopen dood op de zeer gesloten Zuidmolukse gemeenschap.

De na de gijzelingsakties aan de Asser gemeentepolitie verleende bijstand en de uitbreiding van technische outillage (onder meer de aanschaffing van een kogelvrije surveillance-auto) hebben wel bijgedragen tot een betere aanpak van de moeilijkheden.

II. De gebeurtenissen na 5 september 1977.

Op 6, 7, 8 en 9 september 1977 vond in Assen het proces plaats tegen de verdachten in de gijzelingszaken in De Punt en Bovensmilde.

Het behoeft geen nader betoog, dat vrij uitgebreide veiligheidsmaatregelen genomen dienden te worden om a) een ongestoorde procesgang te verzekeren, b) het normale leven in de binnenstad zo veel mogelijk te laten doorgaan en c) om een optimale veiligheid te verkrijgen voor de met de bewaking belaste politieambtenaren.

Bijstand werd verleend door 7 M.E.-pelotons, 2 pantserpelotons van de Koninklijke Marechaussee (waarvan één als reserve), en een aantal specialisten zoals staffunktionarissen, mobilofonisten, hondengeleiders e.d.

Nadat op maandagavond 5 september om 19.00 uur de bewaking was ingegaan, kunnen de daarop volgende gebeurtenissen als volgt worden samengevat.

a. dinsdag 6 september.

00.40 uur. In de woning van 10.2e nabij de Zuidmolukse woonwijk, worden door Zuidmolukkers de ruiten ingegooid (dit was op 29 augustus ook reeds gebeurd).

00.50 en 01.00 uur. Er komen meldingen binnen dat in de woonwijk de straatverlichting wordt vernield.

02.16 uur. Een anonieme telefonische mededeling aan de politie, naar het accent te beoordelen door een Zuidmolukker, dat de politie niet meer in de wijk mag komen. De surveillance werd evenwel normaal uitgevoerd, met het gevolg dat in deze nacht de politieauto's enkele malen met stenen werden bekogeld.

Om 03.18 uur volgde nogmaals een anonieme telefonische waarschuwing, niet meer in de wijk te komen. Geconstateerd werd, dat de Molukse jeugd stenen uit de straat had gehaald. Toen om 04.00 uur de Nobellaan (lopend langs de wijk) geblokkeerd bleek te zijn door een dwars op de weg staande auto, is dit voertuig, zonder dat moeilijkheden werden ondervonden, door de politie weggesleept.

In de loop van de morgen van deze eerste zittingsdag werden rond het gerechtgebouw door Molukse jongeren spandoeken en borden getoond met de volgende teksten:

- Het is beter te zijn een terrorist dan een fascist.
- Door hoge straffen vernietigt men het RMS-ideaal niet doch geeft voeding voor nieuwe akties.
- Schuilt de kracht van deze rechtstaat achter bloeddorstige ministers?
- Mensen die besloten hebben te sterven voor de vrijheid kan men niet bang maken. Soms is geweld noodzakelijk, Den Uyl, ook voor ons.
- Parlementaire democratie komt uit de lopen van uzis en karabijnen. Liever strijdend sterven dan zwijgend.
- Handhaving rechtsorde is investering.
- De wraak zal komen op het moment dat u slaapt Den Uyl.
- Als het Molukse ideaal onderdrukt moet worden met geweld of geweldloosheid, dan kiest de christen Van Agt voor geweld.

In overleg met u werd besloten dat eerst opgetreden zou worden indien zou blijken dat het publiek zich zodanig aan de opschriften zou ergeren, dat gevaar voor incidenten zou ontstaan. Bovendien zou dezerzijds acht worden geslagen op niet-toelaatbare beledigende inhoud.

Verscheidene Zuidmolukse jongeren, vooral degenen die de borden toonden, droegen bivakmutsen en waren onherkenbaar. Dit maakt op onze burgers een sinistere indruk.

De eerste zittingsdag verliep overigens rustig.

b. woensdag 7 september.

Nadat van 00.15 uur tot 01.00 uur enkele malen met stenen was gegooid op surveillance-auto's (ter hoogte van het Zuidmolukse wijkgebouw Pattimura), werden daarna meldingen ontvangen dat Zuidmolukkers ook particuliere auto's rijdend op de Nobellaan nabij dit wijkgebouw, met stenen bekogelden. De Zuidmolukkers hielden zich daarbij op in de struiken bij het wijkgebouw. Om plm. 02.20 uur werden in de wijk schoten gehoord. Een surveillance-auto die een onderzoek instelde, werd met stenen bekogeld. Om 03.50 uur werden wederom schoten gehoord.

Om 04.40 uur wordt door de politie geconstateerd, dat Molukse jeugd nabij het gebouw Pattimura molotov-cocktails gereed maakt. Een M.E.-peloton wordt ingezet om deze jongeren te verwijderen.

Tien minuten later wordt in het struikgewas vuur gezien en men hoort een schot.

Het verkeer langs Pattimura wordt dan omgeleid.

Om 05.12 uur wordt geconstateerd dat op de Nobellaan barricaden worden opgericht. Eén daarvan brandt. De Molukkers zijn gemaskerd.

Bij het aanbreken van de dag wordt een versperring door de politie en reinigingsdienst opgeruimd. Er doen zich daarbij geen moeilijkheden voor.

Bij het verschijnen van de ochtendbladen blijkt dat in het Algemeen Dagblad en de Volkskrant een overlijdensadvertentie voorkomt van 1 [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] Een onderzoek naar degenen die dit bericht (telefonisch) aan de kranten opgaf, heeft geen positief resultaat.

In de namiddag wordt door de politie, nabij de rechtbank, een Zuidmolukse jongeman aangehouden die (na een langdurige irriterende houding) een "rotje" naar een politiehond gooide.

Een zestal Zuidmolukkers dat zich verzette tegen de aanhouding, wordt eveneens aangehouden. Eén groep Molukse jongeren maakt van deze rel gebruik door ruiten in te gooien in de Singelpassage.

Om 21.30 uur worden schoten gehoord in de Molukse wijk.

c. donderdag 8 september.

Om 00.40 uur wordt door de politie geconstateerd, dat bij Pattimura straatklinkers uit het wegdek worden gehaald en er wederom molotov-cocktails worden klaargemaakt.

Kort daarop worden in de omgeving van de wijk ruiten ingegooid en worden er barricaden opgeworpen. Ook worden schoten gehoord (01.35 uur).

De uitgerukte M.E.-auto wordt met stenen bekogeld; later wordt met molotov-cocktails geworpen, die evenwel de auto niet raken.

De meldingen over het werpen met molotov-cocktails volgen elkaar vrij snel op. De M.E. probeert de daders te verdrijven.

Om 03.46 uur wordt een M.E.-auto door een kogel vanuit de wijk geraakt. De voorruit wordt hierbij vernield.

Om 03.47 uur wordt duidelijk gehoord dat er geschoten wordt. Het tegenover de wijk gelegen bejaardencentrum De Arendshorst wordt door Molukkers met stenen bekogeld; ruiten sneuvelen. De M.E. voert charges uit.

Om 04.11 uur blijkt de kleuterschool aan het Zuidenveld in brand te staan; direct daarop komen meldingen binnen van het uitgooien van de straatverlichting op het Zuidenveld. De brandweer heeft om 04.25 uur de brand onder de knie.

04.45 uur worden ruiten ingegooid in de Lottingstraat. Enkele minuten later wordt in de kleuterschool in de Talmastraat een molotov-cocktail naar binnen gegooid. De brandweer gaat ter plaatse, maar omdat er vanuit de woonwijk wordt geschoten, wordt het blussen gestaakt en trekken politie en brandweer zich terug. Een wachtmeester der rijkspolitie van het M.E.-peloton Roermond wordt getroffen door een schot in de buik. Hij wordt in het Wilhelmina-ziekenhuis in Assen opgenomen.

Om 05.17 uur wordt vanuit Pattimura geschoten. Te 05.30 uur wordt geconstateerd dat brand is uitgebroken in het Rode Kruisgebouw aan de Talmastraat. Bij het licht worden, is de brandweer eerst in staat de branden in de kleuterschool en laatstgenoemd gebouw te blussen. Om 07.25 en 07.50 uur worden nog schoten gehoord.

Demonstratie.

Inmiddels was bericht ontvangen, dat door diverse Zuidmolukse stromingen, Molukkers in den lande opgewekt werden om die dag, donderdag 8 september, naar Assen te komen om deel te nemen aan een demonstratie. Men verwacht een vrij grote deelneming.

In verband daarmee werd extra bijstand aangevraagd van 6 pelotons M.E. Gezien de ernstige gebeurtenissen van de afgelopen nacht, was de mogelijkheid van ordeverstoring aanwezig. In verband daarmee werd door u het besluit genomen, de demonstratie te verbieden.

Een plan om de binnenstad geheel af te sluiten indien desondanks tóch (groepen) demonstranten zouden trachten de rechtbank te bereiken, werd opgesteld.

De demonstratie heeft niet plaats gevonden, waarschijnlijk mede door gebrek aan belangstelling. Dit was overigens eerst tegen de avond duidelijk geworden. Inmiddels was bijstand toegezegd van 6 pelotons Koninklijke Marechaussee. Drie pelotons hiervan mochten eerst ingezet worden na verkregen toestemming van het ministerie van binnenlandse zaken.

Ook werd bijstand aangevraagd en verkregen van de M.E.-Drenthe (½ peloton gemeentepolitie).

Door het ministerie van binnenlandse zaken werd medegedeeld dat het 2e pantserpeloton der Koninklijke Marechaussee, dat aanvankelijk eerst ingezet kon worden met toestemming van het ministerie, thans ter beschikking werd gesteld.

Sluiting scholen.

Om omstreeks 09.00 uur werd uit betrouwbare bron een vertrouwelijk mededeling ontvangen, dat ernstig rekening moest worden gehouden met het gijzelen van een kleuterschool dan wel een lagere school. Na overleg met u werd besloten, de daarvoor in aanmerking komende scholen te waarschuwen.

Overleg met Molukse leiders.

Om 10.00 uur was ik aanwezig bij een bespreking op het gemeentehuis, tussen het college van burgemeester en wethouders en de Molukse leiders, 10 [redacted] en de leden van de wijkraad 1 [redacted]. De Molukse leiders betreurden de gang van zaken van de afgelopen nacht; zij beloofden te trachten achter de daders te komen; zij zouden alles in het werk stellen om herhaling te voorkomen. Door u werd aangedrongen op een zo snel mogelijk antwoord, omdat gevreesd moest worden dat de komende nacht weer ernstige incidenten zou leveren. Zelf heb ik die dag geen contact meer met hen gehad. Hoewel zij zeggen dat zij dit contact met mij wel gezocht hebben, heeft een door mij ingesteld onderzoek dit tot op heden nog niet bevestigd.

Aktie contra het wijkgebouw Pattimura.

Gebleken was dat bij de plaats gehad hebbende incidenten, de Zuidmolukkers Pattimura veelal gebruikten als uitgangsstelling. Er was vanuit de met struiken begroeide wal rondom dit gebouw herhaalde malen tegen de politie opgetreden, onder meer door het gooien met molotov-cocktails. Het gebouw werd "bewaakt" door surveillerende Molukkers.

Op een bijeenkomst in het Provinciehuis in Assen om 15.30 uur, waarbij de Commissaris der Koningin in de provincie Drenthe en de Advocaat-Generaal bij het Gerechtshof te Leeuwarden aanwezig waren, werd besloten om - onder verantwoordelijkheid van de (eveneens aanwezige) hoofdofficier van justitie te Assen, in de avonden een zoekactie naar wapens, waaronder molotov-cocktails, in dit gebouw in te stellen. Dit besluit werd genomen a) omdat voorkomen moest worden dat er vanuit Pattimura wederom acties zouden worden ondernomen, b) een vertrouwelijke mededeling om 10.20 uur inhield dat in Pattimura wapens waren gezien, 10.2e

[redacted] 10
[redacted] Er kon dus worden verwacht dat agressieve jongeren de straat op zouden gaan. Bovendien was bij u nog geen antwoord ontvangen van de Zuidmolukse leiders, die 's morgens bij u geweest waren.

Hoewel de actie aanvankelijk gepland was voor 19.00 uur die avond, werd deze uitgesteld tot 24.00 uur. Op dit tijdstip zouden er belangrijk minder jongeren in het centrum zijn, zo had de ervaring geleerd. De te verwachten tegenstand zou aldus minder sterk zijn dan bij een actie in de loop van de avond, wanneer er in het gebouw aanzienlijk meer jongeren verwacht konden worden. Bovendien kon verwacht worden dat men op laatstgenoemd tijdstip te maken zou hebben met de groep die de voorgaande nachten de aanstichters van de rellen waren geweest; men zou dan mogelijk de meest militante jongeren kunnen aanhouden. Gezien de moeilijkheid voor de politie om het gebouw op effectieve manier te bezetten, werd bijstand aangevraagd en verkregen van de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten (B.S.B.) van de Koninklijke Marechaussee.

Bij nadering van het gebouw om 01.05 uur (vrijdag 9 september) bleek dit verlaten te zijn. De indruk werd verkregen dat de aanwezigen op het laatste ogenblik waren gevlucht; mogelijk had men de politievoertuigen horen aankomen dan wel was deze colonne in een vroegtijdig stadium door Molukkers gesignaleerd. Tijdens de actie werd regelmatig en veelvuldig vanuit de woonwijk op het gebouw geschoten.

De rechercheactiviteiten in het gebouw moesten hierdoor sneller worden beëindigd dan in feite wenselijk was. Ook de M.E. had door dit schieten grote moeite zich weer in de wagens te begeven.

Behoudens een geweerpatroon en twee jerrycans benzine werd in het gebouw niets gevonden. Hierbij zij evenwel opgemerkt, dat de recherche door het aanhoudende vuur vanuit de wijk, niet in staat was het gehele gebouw te doorzoeken.

Plan algehele zoekactie in Assen en Bovensmilde.

Op genoemde vergadering op het Provinciehuis, werd eveneens besloten om over te gaan tot een zoekactie naar vuurwapens in de Zuidmolukse woonwijken in Assen en Bovensmilde.

De omstandigheid dat in de afgelopen dagen, bij voortdurend in de woonwijk te Assen was geschoten en molotov-cocktails waren gebruikt, was doorslaggevend voor deze beslissing.

De actie werd vastgesteld voor zaterdag 10 september, 06.00 uur.

d. vrijdag 9 september.

De rest van de nacht van donderdag op vrijdag, bleef onrustig, zij het in veel mindere mate dan de voorgaande nacht. Om 03.39 uur werden op de Nobellaan molotov-cocktails gegooid. Om 05.00 uur werden weer schoten gehoord en werd op de Nobellaan een barricade opgeworpen.

Een ptt-ambtenaar, op weg naar zijn werk, werd door Zuidmolukkers aangevallen.

Opbouw beslissingsschema.

Bij het bepalen van het politiebeleid bij de ongeregelgheden, werd over het algemeen het volgende schema aangehouden:

1. Bij het gooien van stenen e.d. op politieauto's, blijven de auto's, indien mogelijk, voorlopig uit de buurt om escalatie te voorkomen.
2. Bij het gooien van stenen en molotov-cocktails op de weg en het opwerpen van barricades, de weg verkeersvrij maken.
3. Indien schade aan eigendommen wordt toegebracht, zoals het ingooien van ruiten: inzet van de M.E.
4. Indien geschoten wordt, inzet van M.E. en van pantserwagens, voor fysieke bescherming van de politie-ambtenaren.

In de nacht van maandag op dinsdag werd fase 1 en 2 toegepast, in de tweede nacht fase 3 en in de derde nacht fase 4.

Vergadering op Provinciehuis.

Om 12.00 uur vond op het Provinciehuis te Assen een vergadering plaats, waarbij aanwezig waren de secretarissen-generaal van het ministerie van binnenlandse zaken en van het ministerie van justitie, 10.2e

■ ■ ■ de Commissaris der Koningin in de provincie Drenthe, de Advokaat-Generaal bij het Gerechtshof te Leeuwarden, de hoofd-officier van justitie te Assen, de burgeesters van Assen en Smilde, en de voor deze gemeenten betrokken politie-chefs.

Een aantal beleidsaspecten met betrekking tot de algehele zoekactie in de Zuidmolukse wijken in Assen en Bovensmilde werd besproken. Onder meer werd gesteld, dat de acties zouden moeten plaats vinden met het op dat ogenblik in deze gemeenten aanwezige politie-potentieel. Aangezien bij de uitwerking van de operationele plannen bleek, dat dit aantal echter ontoereikend was voor een verantwoord minimum, werd alsnog bijstand verkregen van twee pelotons Koninklijke Marechaussee en twee pantserpelotons van dit Wapen.

De zoekactie in de woonwijk in Assen.

Nadat om 04.00 uur het beleidscentrum, onder voorzitterschap van de Advokaat-Generaal bij het Gerechtshof te Leeuwarden, was bijeengekomen, werd vastgesteld dat er geen indicaties waren om de geplande actie niet te laten doorgaan.

Het plan behelsde een afzetting van de grootste Zuidmolukse woonwijk in Assen; na voltooiing van deze afzetting zouden in de wijk eveneens enkele afzettingslinies worden geformeerd. Een afzetting van kleinere woonconcentraties van Zuidmolukkers kon niet gerealiseerd worden, omdat dit aanzienlijk meer politie-inzet zou hebben betekend. Na afzetting van de wijk (waarin plm. 180 huizen, het wijkgebouw en de Zuidmolukse kerk), dienden een 60-tal zoekploegen een aanvang te nemen met het onderzoek naar vuurwapens. Vrijwel alle zoekploegen bestonden uit vijf politieambtenaren: twee rechercheurs, twee politieambtenaren ter bescherming en bewaking, en een visiteuse. Leden van de Koninklijke Landmacht waren toegevoegd met technische apparatuur.

Bij de aanvang van de actie werden de bewoners van de wijk via een geluidsinstallatie in een helikopter in kennis gesteld van het doel van deze actie. Deze mededeling is eveneens gedaan via geluidsinstallaties op politie-auto's

Nadat om 06.00 uur de eerste politieauto's, gesteund door pantserwagens der Koninklijke Marechaussee, de wijk genaderd waren, was om 06.14 uur de 1300 meter lange afzetting rondom de wijk voltooid. Op dit moment werd vanuit de wijk voor het eerst geschoten. Weldra zou dit vuur intensiever worden. Hoewel om 06.36 de afzettingen zodanig waren dat de zoekploegen de wijk hadden kunnen betreden, werd dit verhinderd door hevig vuur van Molukse zijde. De indruk werd verkregen dat diverse soorten wapens werden gebruikt. De politie beantwoordde het schieten met, indien mogelijk, gericht tegenvuur. Om 07.37 kreeg een wachtmeester der rijkspolitie een schotwond in de linker dij. Hij werd naar het Wilhelmina-ziekenhuis in Assen overgebracht.

Eerst om 08.26 uur waren alle zoekploegen in de wijk aan het werk. Hierdoor trad een ernstige vertraging in het tijdschema op, zodat later op de dag de acties in Bovensmilde later dan gepland, moesten aanvangen. Vanuit een zevental panden in de wijk, werd een zodanig hevig vuur ontvangen, dat het noodzakelijk bleek, deze panden te laten zuiveren door de B.S.B. Deze woningen waren nauwkeurig te lokaliseren, zodat ten aanzien van de daartegen te nemen operationele maatregelen geen twijfels bestonden. Omdat het soms noodzakelijk was nevenpanden eveneens te controleren, zijn in totaal 15 woningen door de B.S.B. bestormd. De afzettingseenheden zijn ook beschoten vanuit bosjes, gelegen buiten de wijk.

Om 16.45 uur was de zoekactie beëindigd. In verband met de aanvang van de actie in Bovensmilde werd de afzetting in Assen om 18.05 opgeheven. De bewoners hebben daarna de gelegenheid gekregen, alsnog de weekend-boodschappen te doen in een buiten de wijk gelegen supermarkt.

In totaal werden inbeslaggenomen:

- 7 pistolen
- 8 revolvers
- 6 luchtdrukgeweren
- 1 kogelgeweer
- 2 volautomatische machinegeweren
- 5 luchtdrukpistolen
- + 250 patronen
- 4 telescoopvizieren
- 5 stiletto's

3 boksbeugels
8 dolkmessen
4 bajonetten
9 wurgstokjes
6 wapenstokken
6 kapmessen
5 ploertendoders
3 slagwapens

Een gedetailleerd verslag van de aktie kan thans nog niet worden gegeven, aangezien de operationele rapporten van de diverse bijstandseenheden uiteraard nog niet gereed zijn.

de commissaris van politie,
10.2e

Typ.: 10.2e
Coll.:

14 september 1977.

Aanleiding tot de aktie in het Pattimuragebouw

Voor de achtergronden van en de aanleiding tot de zoekaktie in het Pattimuragebouw zie ook de bijlagen II en IV van de "Aantekening voor het gesprek met de Kamercommissie".

Bij de politie te Assen bestond reeds geruime tijd de overtuiging dat akties in groepsverband van de Zuid-Molukse bevolking werden georganiseerd vanuit het Pattimuragebouw. Zo wordt in de nacht van 7 op 8 september geconstateerd dat de brandstichtingen (2 kleuterscholen en een gebouw van het Rode Kruis) plaats vinden vanuit het Pattimuragebouw. Zuid-Molukse jongeren immers komen pelotonsgewijs uit het gebouw, waarna een brandstichting volgt. De jongeren trekken zich ook weer terug in het Pattimura-gebouw. Voorts wordt geconstateerd dat zich achter de aarden sierwal, die langs een van de zijden is opgeworpen, Zuid-Molukse jongeren bevinden die in het bezit zijn van Molotov-cocktails (vuurwapens in de zin van de Vuurwapenwet).

Reeds hierdoor is het duidelijk dat vanuit het Pattimuragebouw ernstige misdrijven, met name brandstichting, worden georganiseerd.

10.1b

10.1b

Daartoe zouden 5 vaten benzine in het gebouw aanwezig zijn (zie het hierbij gevoegde gedeelte van het CRI-logboek achter de uren 13.08 en 13.14). Deze informatie wordt bedoeld in het verslag van 10. [redacted] dat als bijlage IV bij de "aantekening" gaat. Het is ook deze informatie die uiteindelijk heeft geleid tot de beslissing om tot aktie over te gaan.

11.1

VERTROUWELIJK

12.07

De situatie te Assen is thans geheel onoverzichtelijk 10.2e
[redacted]. Politie heeft geen inzicht meer in de wijk.

12.10

10.2e

Meded. 10.2e [redacted]: De korpschef GP-Assen heeft een voorbericht
gegeven aan CO&V, dat hij om nog twee pantserwagens zal vragen.

13.00

1 [redacted]

Nieuwsdienst ANP: De kinderen van lagere- en kleuterscholen zijn
vandaag naar huis gestuurd (te Assen). In een brief aan de bevol-
king heeft de Bm van Assen laten weten, dat vermoedelijk het
centrum van de stad wordt afgesloten. Rond het gerechtsgebouw te
Assen zijn borstweringen geplaatst van zandzakken.

13.08

Meded. 10.2e [redacted] 10.1b [redacted]

[redacted] Daartoe zouden 5 vaten benzine
klaarstaan in Pattimura. Men wil dit soort acties plegen, omdat
het effect groot en het eventuele bewijs klein is. De grote
animator is 10.2e [redacted]. De demonstratie is nog steeds niet
afgelast. Men verwacht dat deze vandaag nog plaats zal vinden.
Men heeft steun gekregen van groeperingen uit Bovensmilde, Ooster-
wolde en Groningen.

10.2e [redacted]

De ZM-ers zijn op de hoogte van de aflossingen en tijdschema's
van de ME-posten. Men heeft hiervan zelfs foto's gemaakt.
E.e.a. wil men weten i.v.m. de voorgenomen brandstichtingen. Men
wil in dit laatste geval de politie naar Pattimura lokken, waarna
olders in de stad tot actie wordt overgegaan.
Het gebouw loopt momenteel leeg. Men houdt zich in kleine groepjes
op in de wijk.

Het verhaal van de wapens (mut. blz. 3 11.30 uur) wordt thans laag
geëvalueerd (zou waarneming betreffen van blanke kinderen).
Tevens is de melding binnengekomen, dat ook de schoolkinderen
uit Bovensmilde beter thuis kunnen blijven. Over dit laatste
beraadmen zich nog. 06. V ingesloten.

13.14

De Waard

10.2e [redacted]

10. [redacted] [redacted] [redacted]
De leiding van de acties ligt bij 10.2e [redacted] 10.2e [redacted] =/
is zijn rechterhand. 10.2e [redacted] wordt, min of meer tegen zijn
wil in, meegezogen. De raddaniers, over het algemeen jonge
kinderen, lopen in kleine groepjes rond in de wijk. (De BVD is
van mening, dat er niet te hard moet worden opgetreden. Over een

BUR. I.C.B.Z./C.R.I.

10 SEP 1977

VERTROUWELIJK

week is men de blauwe plekken kwijt, maar men zal in de toekomst sneller bereid zijn groter geweld te plegen).

In Pattimura liggen Molotov cocktails klaar i.v.m. voorgenomen brandstichtingen.

Men is van mening dat de rollen weer op zullen laaien, mogelijk vannacht of morgen. Ook tijdens het weekend zal het rumoerig blijven. De EVD verzocht te willen overwegen een CRI liaison in Assen te laten, zolang het nog niet rustig is. Dit laatste besproken met 10. [redacted] die er niet afwijzend tegenover stond. E.o.a. zal worden besproken met 10.2e [redacted]

10.2e [redacted] zal in Assen gaan wonen, alwaar hij verkering heeft gekregen.

14.10

10.2e [redacted]

10.2e [redacted] deelt mede, dat bij de commandopost te Assen het bericht binnenkwam, dat de navolgende personenauto's met ZM'ers in de binnenstad van Assen waren opgevallen:

10.2e [redacted]

10.2e [redacted]

10.2e [redacted]

10.2e [redacted] verzoekt verzoekt informatie omtrent bovenstaande.

14.15

10.2e [redacted]

10.2e [redacted] OO&V deelt mede, dat OO&V 24-uurs bezetting gaat draaien. Tot 23.00 uur 10.2e [redacted]. Van 23.00-08.00 10. [redacted]. Vanaf 08.00 10.2e [redacted]

14.20

10.2e [redacted]

10.2e [redacted] (CP Hilversum) deelt mede dat gisteravond 7-9-1977, omstreeks 19.50 de studio-chef van de NOS: 10.2e [redacted] werd gebeld door een man met een Indonesisch accent die zei te spreken namens het Bevrijdingsfront. Verder deelde de man mede dat als "Den Uijl, Mu der en van Agt zo door zouden gaan het Bevrijdingsfront actie(s) zou gaan ondernemen.

15.00

10.2e [redacted]

10.2e [redacted] (Assen) deelt mede dat hedennacht de volgende personen auto zijnesignaleerd: 10.2e [redacted]

BUR. I.C.B.Z./C.R.I.	
DD	8 SEP 1977
NR	1/5
OPS	1.30.1

VERTROUWELIJK

Aantekening voor de heer Minister voor zijn gesprek met de Kamercommissies morgen om 14.30 uur.

- In de nacht van 2 op 3 september zijn er ongeregeldheden in Bovensmilde. Georganiseerde groepen Zuidmolukkers treden op. Zie bijlage I.
- Maandag 5 september begint het proces in Assen. Er is daar veel politie aanwezig. Men stelt toenemend geweld van Zuidmolukse zijde vast. De Zuidmolukkers gooien vanuit de Zuidmolukse wijk uit en ook elders stenen, richten vernielingen aan, gooien met molotovcocktails; een toenemend aantal schoten wordt waargenomen. ME-bus onder vuur. Schot op voorruit politie-auto. Ze richten barricades op die later in brand worden gestoken. Vgl. bijl. II.
- In de nacht van woensdag op donderdag, van 7 op 8 september dus, worden twee kleuterscholen en een Rode-Kruisgebouwtje in brand gestoken. De brandweer die onder bescherming van politie het vuur poogt te blussen, wordt gericht onder vuur genomen. Daarbij wordt een politieman in de buik getroffen. Door de nacht heen zijn zeker 50 schoten gelost uit de Zuidmolukse wijk. De organisatie van het geheel werd uit het Patimuragebouw geregeld. Zie bijl. II ook bijl. III.
- Om half vier, donderdagmiddag, vindt een bijeenkomst plaats op het Provinciehuis. Na een uiteenzetting van 10.2e wordt unaniem besloten het Patimuragebouw te onderzoeken. 10.2e vermeldt de feiten. 10

10.1b

De inval vindt door omstandigheden niet overdag, maar 's-nachts om 01.00 uur plaats. Er werd daar niets gevonden dan een jerrycan met wat benzine, en wat stencils en een schrijfmachine die verband hielden met de gijzelingen. Deze zijn in beslag genomen voor nader onderzoek omtrent medeplichtigheid daaraan. In het gebouw werd niemand aangetroffen. De redenen daarvoor waren:

- a. Blijkbaar werd van tevoren in de omgeving gespijd,
 - b. de zoekploegen en de beschermers daarvan naderden met veel lawaai van pantserwagens,
 - c. door uit de Zuidmolukse wijk uitgebracht vuur bleven de rechercheurs slecht een kleine 5 minuten binnen (vgl. de bijl. II, III en met name IV). Een politieman wordt door een schot in de schouder gewond.
- De volgende dag (vrijdag) vindt een bijeenkomst plaats van PG, Cdk, burgemeester, korpschefs (10.2e) en de beide secretarissen-generaal. Conclusie: morgenochtend vroeg moet een zoekactie beginnen, zowel in Assen als in Bovensmilde. Er kon niet tegelijkertijd worden gezocht vanwege te weinig rechercheurs. (Er waren er nochtans 300 plus ong. 80 man en beschermend personeel). Vgl. bijl. II.

De actie wordt voorbereid. De concentratie van personeel vindt plaats. Plannen voor de actie worden gereedgemaakt. De actie vindt plaats met inachtneming

- van strafvordering 97 en 120 en gemeentewet 219. Vgl. de nota 10.2e).
- Zaterdag 10 september 05.00 uur (Vgl. voor het vervolg dezes steeds bijlage II Zoekactie begint. Personeel gaat naar de wijken. De afzettingen worden voltooid. Smilde volgt wat zoekactie betreft later.
 - De zoekactie in Assen wordt uitgesteld vanwege uit verschillende woningen uitgebracht vuur.
 - BSB-brigade speciale bijstand, van de Koninklijke Marechaussee, een eenheid van ong. 25 man, speciaal getraind voor dit soort acties, dringt de panden binnen van waaruit wordt gevraagd. Dat moest in de loop van de dag nog tweemaal worden herhaald. In totaal nam BSB 15 woningen onder handen. Daarbij werd door BSB geen schot gelost. (zie bijlage V). Om ong. 08.00 uur kon de zoekactie tenslotte te starten. Opgemerkt wordt nog dat de Kon. Marechaussee als volgt vuurde: 78 karabijnschoten, 25 Uzi-pistool mitrailleurshots, schot voor schot (bijl. V). Ter ondersteuning van BSB werd in zandgrond geschoten door MAG-vuur van de pantserwagens.
 - Door de bewoners van de wijk werd, behalve het uitgebrachte vuur, nauwelijks verzet gepleegd. Velen echter openden de deuren niet. Die werden daarop ingetrapt. Van Zuidmolukse zijde zouden ongeveer 100 schoten zijn gelost. Daarbij is een Rijkspolitieman in de dij geraakt. Door 5 pelotons Rijkspolitie en 2 pelotons gemeentepolitie zijn ongeveer 350 schoten met karabijn en pistool gelost.
 - Wat de aangerichte schade betreft: deze heeft vnl. betrekking op ingetrapte deuren en stukgeschoten ruiten, met name van de ramen die openstonden en die men weigerde te sluiten. Er zijn 2 bomen gerooid om voldoende schootsveld te krijgen om huizen te benaderen van waaruit geschoten werd. Bij deze actie werd een schuurtje omver gereden. Bij de aanvallen van de BSB (zie boven) werd steun van pantserwagens verleend. Deze zijn ook wel door de tuinen gereden en hebben daar een schade aangericht.
 - De exacte schadegegevens zijn nog niet bekend. De indruk bestaat dat deze betrekkelijk gering is. Bij de zoekactie zelf is betrekkelijk weinig schade aangericht. De bewoners kregen schade-aanmeldingsformulieren uitgereikt.
 - In huizen van waaruit werd gevraagd, werden wapens noch, voor zover thans bekend, aangetroffen.
 - Het is gebleken dat uit reeds doorzochte panden later nochtans vuur werd waargenomen. De reden ervan is onduidelijk. Misschien kroop de schutter wel door kruipgaten van de centrale verwarmingsinstallaties naar andere woningen. Misschien is niet grondig genoeg gezocht.
 - Arrestanten behoorden met hun proces-verbaal omtrent de reden van hun aanhouding op het politiebureau te worden ingeleverd. BSB heeft arrestanten ingeleverd zonder proces-verbaal. Er is bv. een onschuldig gezin in een pantserwagen meegenomen (vgl. bijl. IV.).

- Bij de actie in Patimura heeft de politie een pistool verloren. Dit is bij de zoekactie niet teruggevonden.
- Er is algemene tevredenheid over het optreden van het Rijkspolitiepersoneel. De algemene klacht is dat de opleiding op dit soort werk nauwelijks is toegesneden.
- Wat de resultaten van de actie betreft, vgl. bijl. VI.
- Voorts werden in beslag genomen het bekende plan gijzeling ambassade, de agenda van 10. [REDACTED], die inmiddels is teruggegeven en een brief van 10.2e [REDACTED] aan 10.2 over wapenaankopen.
- Tenslotte: hierbij (bijl. VII) een rapport van 10.2e [REDACTED] over zijn gesprek met de commissariissen van politie van Amersfoort en Zwolle, inleidende de acties op de stations maandag 11.
- Er zijn 26 arrestaties verricht op grond van de vuurwapenwet, 4 op grond van gepleegd verzet, 2 op grond van het hinderen van de politie, 3 i.v.m. het gijzelingsplan. Thans zijn nog 4 verdachten in verzekerde bewaring op grond van de overtreding van de vuurwapenwet.
- Smilde: merkwaardig genoeg is de politie, die uit Assen naar Smilde werd overgebracht, de actie begonnen met het uitbrengen van een negental waarschuwingsschoten op ramen die openstonden. Blijkbaar was men nog onder de indruk wat in Assen was geschied. Nadien is niet meer geschoten. In Smilde heeft de bevolking alle medewerking verleend. In beslag genomen werden 2 vuurbuizen en een hoeveelheid slag- en steek en stootwapens. Er is schade aangericht aan ruiten en garagedeuren. Deze moesten worden opengebroken omdat de eigenaren onbekend waren.
- Toegevoegd wordt nog het journaal van C.R.I. omtrent de gebeurtenissen in Assen en Smilde, zoals die tijdens de actie werden doorgegeven. Ook het journaal van de Landelijke Bijstandgroep Terreurbestrijding omtrent de Amersfoort/Zwolle kwestie.

//

Van 10.2 [REDACTED] [REDACTED]

Betreft: Gebeurtenissen te Assen en Boven-Smilde.

Achtergronden: Na de begrafenis van de treinkapers traden Zuidmolukse jongeren in Assen voortdurend agressief op. Zij maakten bepaalde stadsdelen onveilig (bedreiging, vernieling). Politie en burgers werden met stenen bekogeld. Twee politieambtenaren mishandeld en een burger in de rug geschoten (zwaar luchtdrukgeweer). De politie ondervond veel hinder van valse meldingen van de Molukkers. Deze patrouilleerden in hun ei geheel door hen zelf afgezette wijk. Vanaf 2 september kwamen er moeilijkheden in Boven-Smilde, waar het behoudens enkele uitzonderingen in de zomermaanden, rustig geweest was. Ook hier het beschadigen en met stenen bekogelen van politieauto's, er werden schoten gehoord. Molukkers werden gewapend gesignaleerd en een kogel werd gevonden.

Samenvattend: Er heerste in Assen in juli, augustus en september en in Boven-Smilde vanaf 2 september een constante dreiging waarbij Molukkers en Nederlanders over en weer bang voor elkaar waren.

Proces Assen, gebeurtenissen rondom en in gebouw Pattimura.

Gedurende het proces tegen de daders van de treinkaping en schoolbezetting nam het geweld van de kant van de Zuidmolukkers toe. Behalve stenen naar de politie gooien, vernielingen plegen etc. wordt nu van molotofcocktails gebruik gemaakt. Een toenemend aantal schoten wordt gehoord, een M.E.-bus wordt gericht onder vuur genomen terwijl een politiewagen een schot op de voorruit krijgt. Door Zuidmolukkers opgerichte barricades worden door hen in brand gestoken. In de nacht van 7 op 8 oktober vindt er voorts brandstichting plaats in het Rode Kruis gebouw en twee kleuterscholen. Brandweer en politie worden bij het blussen gericht onder vuur genomen; tenminste drie schoten waarbij een politieman in de buik geraakt wordt. De brandweer ziet zich genoodzaakt het blussen te staken waardoor een school geheel afbrand. De gehele nacht door worden nog \pm 50 schoten gehoord. De organisatie van de brandstichtingsacties geschiedt in het Pattimuragebouw (wijkcentrum van Zuidmolukkers), waar de Molukkers pelotonsgewijs uitkomen.

Duidelijk is nu dat de Molukkers georganiseerd ernstige misdrijven plegen en dat de organisatie plaatsvindt in het gebouw Pattimura.

Dit alles en het feit dat via BVD en andere inlichtingen binnen komen,

dat de volgende nacht weer brandstichtingsacties met molotofcocktails vanuit het Pattimuragebouw gepland waren noopt het openbaar ministerie en politie tot het besluit in het gebouw naar wapens, molotofcocktails en overige belastend materiaal te zoeken. Burgemeester en commissaris van de Koningin bevestigden hun instemming met de actie. Oorspronkelijk was de actie tegen het Pattimuragebouw tegen het eind van de middag van 8 september gepland. Gezien het toenemend geweld van de zijde van de Molukkers en de met het oog op een actie buitengewoon ongunstige ligging van het gebouw (aardewal, totale afzetting nauwelijks mogelijk) achtte het Openbaar Ministerie het gewenst dat de Politie in samenwerking met de BSB (Brigade Speciale Bijstand van de Koninklijke Marechaussee) zou optreden. Dit had tot gevolg dat het oorspronkelijke tijdstip van de actie verplaatst moest worden. Deze werd nu pas in de ochtend van de negende september te 1 uur uitgevoerd. Rapporteurs zochten het waarschijnlijk dat het uitstellen van de actie ondermeer een gevolg is van het feit dat in een te laat stadium een beroep gedaan werd op de BSB waardoor de voorbereidingstijd te kort werd. Vlak voor het binnentreden van het Pattimuragebouw moeten ongeveer veertig à vijftig Zuidmolukkers het pand verlaten hebben. Dit naar aanleiding van geruchten in Zuidmolukse kring dat de overheid in Boven-Smilde van plan was een actie te voeren. Vrijwel onmiddellijk na binnenkomst werd zowel op de rechercheploeg in het Pattimuragebouw hevig geschoten alsook op de afzettingsploeg daarbuiten (\pm 50 kogels, waarbij één politieman geraakt werd). Hoewel dit vuur werd beantwoord moest de rechercheploeg na \pm 6 minuten het Pattimuragebouw verlaten. Daardoor is niet het gehele gebouw doorzocht, met name het achterste gedeelte niet; één dag later zijn daar twee kisten met molotofcocktails (vuurwapens in de zin van de vuurwapenwet) gevonden. In beslag zijn genomen een type-machine alsmede papieren, mogelijk bewijs van medeplichtigheid aan de gijzelingen. Totaal aantal mensen die bij de actie betrokken waren: 2 pelotons M.E. + BSB + rechercheploeg.

In Assen was op negen september in totaal aan bijstand aanwezig: 9 pelotons M.E. en 6 pelotons Marechaussee en 3 pelotons pantservoertuigen van de Koninklijke Marechaussee. Bij het optreden tegen het Pattimuragebouw is een politiepistool verloren gegaan en tot op heden niet teruggevonden.

Huiszoeking Assen

Op 8 september was reeds door de officier van justitie het besluit genomen om in Assen een huiszoeking te laten plaatsvinden. De algemene last tot huiszoeking werd gegeven op basis van artikel 120 Strafvordering, afgegeven met name met het oog op opsporing van vuurwapens. De officier van justitie had bovendien nog een vordering op basis van artikel 97 Strafvordering gedaan (vordering tegen onbekende daders ter zake van medeplichtigheid aan de gijzelingen). Bij de huiszoeking zijn een aantal wapens gevonden (Zie bijlage), alsmede een aantal documenten die bewijs van medeplichtigheid aan de recente gijzeling kunnen opleveren, bijvoorbeeld de brieven van 10.2 over wapen aankopen. Voorts een gijzelingplan voor een nieuwe gijzeling. De actie vond op 10 september als volgt plaats: tussen 6 en 6.30 uur werd de Zuidmolukse wijk door politie en Marechaussee afgezet en deze verdeelde de wijk van binnen uit in drie delen. Vervolgens werd gesommeerd ondermeer d.m.v. de helikopter deuren en ramen te sluiten. Deel voor deel is de wijk onderzocht. Vrijwel direct vanaf 6 uur werden politie en Marechaussee hier ook beschoten, ± 100 schoten, waarbij een politiemann in de dij gewond werd. Het vuur werd beantwoord, de zoekploegen konden tijdens het gevecht de wijk niet in. De BSB moest eerst in actie komen. In totaal is de BSB in 15 panden binnengedrongen van waaruit hevig gevuurd werd. Hierbij is uiteraard schade aan deuren en ramen opgetreden. Er werd een schuurtje beschadigd enige bomen moesten worden gerooid. Voor het overige zijn veel ruiten gesneuveld van panden waar de ramen toch openstonden. Exacte gegevens over de ontstane schade zijn nog niet bekend. Verwacht mag worden dat deze niet groot zal zijn. Aan de daarvoor in aanmerking komende bewoners namelijk diegenen die geen verzet gepleegd hebben is een formulier uitgereikt waarop zij hun schade kunnen aanmelden. Foto's zijn niet gemaakt. Behalve de vuurwapens is geen verzet gepleegd tegenover de politie. Bij de actie is ook de agenda van 10.2e 10.2e in beslag genomen. Rapporteurs hebben van 10. vernomen dat mogelijk uit de inmiddels teruggegeven agenda blijkt dat 10.2e met de recente gijzelingen op enigerlei wijze te maken heeft gehad. In totaal hebben aan deze actie aan politi

en Marechaussee meegedaan 835 man te weten 300 man zoekploegen, 60 man bescherming zoekploegen, 220 man binnenafzetting en 305 buitenafzetting. Elke zoekploeg bestond uit 5 man terwijl 6 man ter bescherming was toegevoegd. Tijdens de actie was telefoneren gewoon mogelijk.

Boven-Smilde

De aanleiding om ook tot huiszoeking te Boven-Smilde over te gaan was het feit dat er wapens in de Molukse wijk waren geconstateerd. Vergelijk de gebeurtenissen op en na 2 september. De actie in Boven-Smilde moest om politietechnische redenen (het overbrengen van wapens van de ene plaats naar de andere, het telefonisch elkaar waarschuwen en dergelijke) in principe volledig gelijktijdig met die te Assen plaatsvinden. Volledige gelijktijdigheid bleek wegens gebrek aan mankracht en materieel niet mogelijk, zodat de actie in Boven-Smilde wel op 10 september maar pas na beëindiging van die te Assen plaatsvond. Beschikbaar waren 300 man recherchepersoneel voor de zoekactie. In Assen waren deze allen nodig voor een optimale uitvoering. Splitsing van het aantal mensen van de zoekploeg in twee ploegen zou veel meer tijd gekost hebben en daarnaast tot gevolg gehad hebben dat meer politieambtenaren voor afzetting vereist waren, aangezien de wijk dan in kleine door politie van elkaar gescheiden delen moest worden opgesplitst. Bovendien zou meer technisch personeel, personen die met mijn-detectors werken e.o. voorhanden dienen te zijn. Evenals in Assen werd tussen 6 uur en 6.30 uur de Molukse wijk afgezet. Burgers mochten deze in dringende gevallen te voet via de doorlaat post verlaten, nadat zij gefouilleerd waren. De afzetting was zodanig dat niet op andere wijze de wijk kon worden verlaten. De echte huiszoeking begon pas om 18.00 uur en duurde tot 20.30 uur. De molukse wijk werd van binnen uit in twee delen verdeeld. De bevolking werkte mee. De wijkraad had daartoe opgeroepen, schade werd niet toegebracht behalve aan deuren van garageboxen en aan ruiten. Er werd in het begin geheel onnodig op openstaande ruiten geschoten. Dit valt te verklaren uit het feit dat men verwachtte openstaande ramen te Assen beschoten was en daar opdracht gekregen had terug te vuren. Na het eerste begin is er niet meer geschoten.

Niemand werd gewond. In beslag zijn genomen: 2 vuurbuksen en een aantal slag-steek- en stootwapens. De politie vergat na de actie 2 schilden en 19 patronen mee te nemen. Deze zijn inmiddels bij de politie terug bezorgd. Totaal aantal politieambtenaren bij de actie: 4 pelotons Rijkspolitie, 2 pelotons Marechaussee, 4 beschermde voertuigen van de Rijkspolitie alsmede de zoekploeg die dezelfde was als in Assen.

Slotopmerkingen

Van de zijde van het gemeentebestuur is er voor gezorgd dat de schade snel provisorisch zal worden hersteld. Voor een deel is dit reeds gebeurd. Patrouillering door de politie vindt weer gewoon plaats, de verhouding met de Molukkers lijkt alweer normaal. Van de kant van het Openbaar Ministerie en de politie werd de actie succesvol genoemd, maar men stelde dat de uitrusting en de opleiding van de politie niet van dien aard waren dat in de toekomst nog voor dit soort acties op de politie een beroep mag worden gedaan. Zij achten het wel een taak van de politie. Openbaar Ministerie en politie menen dat, hoewel er niet opzienbarend veel wapens gevonden zijn (wel een gijzelingsplan), deze acties van zeer groot gewicht geweest zijn, omdat deze aan Nederlandse en Zuidmolukse burgers duidelijk hebben gemaakt dat de overheid activiteiten als brandstichting, met vuurwapens schieten etc. niet tolereren kan en zal. Ook voor het moreel van de politie zelf zijn deze acties goed geweest. Tenslotte zij nog vermeld dat niet opgegeven kan worden hoeveel maal er exact door de politie en marechaussee geschoten is. In het algemeen kan gesteld worden dat vuur van Molukkers beantwoord is. (In het kader van de geweldsinstructie.) Er is slechts éénmaal door de Marechaussee met speciale toestemming van het beleidscentrum van automatische vuurwapens gebruik gemaakt, waarbij niet op personen gericht geschoten is.

Arrestaties:

Assen

26 aanhoudingen op grond van de vuurwapenwet

4 aanhoudingen op grond van verzet tegen de politie

2 aanhoudingen op grond van hinderen van politie bij de uitvoering van haar taak

3 aanhoudingen op grond van het gijzelingsplan

Boven-Smilde

1 aanhouding op grond van de vuurwapenwet

Momenteel nog 4 in verzekering op grond van de vuurwapenwet.

LEESLAGGERIJEN

tussenstand op 10 september 1977 te 13.30 uur

Pistolen	: 7	<i>waaronder 1 volautomatisch</i>
Revolvers	: 1	
Luchtdrukgeweren	: 6	
Kogelgeweren	: 1	
Machinageweren volautomatisch	: 1 2	
Luchtdrukpistolen	: 5	
Munitie	: 250	(ongeveer)
Stiletto's	: 5	
Boksbeugels	: 3	
Dolkmessen	: 8	
Bajonetten	: 4	
Wurgstokjes	: 9	
Gummi/wapenstokken	: 6	
Tapmessen	: 6	
Ploertendoders	: 5	
Sabels	: 4	
Klewangs	: 2	
Telescoopvizieren	: 4	
Bivakmutsen e.d.	: 2	
Zweep	: 1	
Walky-Talkies	: 8	
Vuurwerk	: 157	pakjes
Luchtdrukkogeltjes	: 4	doosjes
Messen	: 5	
Hulzen	: 37	
Pompstokken	: 1	
Katapult	: 1	
Slagwapen	: 2	
Goedengag	: 1	
Speelgoedpistool	: 1	

5

KONINKLIJKE MARECHAUSSEE

COMMANDANT

Onderwerp: Optreden KMAR i.v.m.
berechting Zuid-Mo-
lukkers.

Sectie : 3

Nummer : 9308/18 G

V II
's-Gravenhage, 13 september 1977.
tel. 73 32 66

AANTEKENING bestemd voor

de Directeur Juridische Zaken
van het
Ministerie van Defensie.

Naar aanleiding van de door U gestelde vragen omtrent het optreden van personeel Koninklijke marechaussee, dat bijstand heeft verleend aan de Gemeentepolitie te Assen i.v.m. verwachte onregelmatigheden tijdens berechting van 6 Zuid-Molukkers en de daarop volgende zoekacties naar verboden vuurwapenbezit in de Zuid-Molukse woonwijken te Assen en Bovensmilde bericht ik U het volgende.

Algemeen

Voor het verlenen van bijstand aan de Gemeentepolitie te Assen werd de volgende bijstand verleend:

- 8 pelotons te voet à 31 hoofden, bewapend met karabijn c.q. UZI-pistoolmitrailleur;
- 3½ peloton pantserwagens à 8 hoofden;
naast de persoonlijke bewapening beschikt het peloton per pantserwagen over 1 MAG machinegeweer;
- de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten à 25 hoofden bewapend met revolver en/of pistool en UZI.

Buitenring

Voor de afzetting van de woonwijk te Assen werden ingezet de reeds hierboven genoemde 5 pelotons te voet, ondersteund op vitale punten door 12 pantserwagens.

Door het hiergenoemde personeel werd het volgende vuur afgegeven:

- 76 schoten met de karabijn;
- 25 schoten met de UZI-pistoolmitrailleur, schot voor

13/9
mm.

schot en wel op 2 plaatsen;

- in de Klinkerstraat te Assen in de richting van een huis, van waaruit regelmatig vuur werd ontvangen over een tijdsperiode van 2 à 3 uren;
- in de Talmastraat te Assen, alwaar een groot aantal zwaar criminele personen woont. Aanvankelijk werden hier waarschuwingsschoten afgegeven in de lucht, doch later vuur op die woonpanden, van waaruit werd geschoten door Zuid-Molukkers ter plaatse; het betrokken personeel heeft echter nimmer gericht geschoten op personen.

Door het personeel van de hierbij ingedeelde pantserwagens is niet geschoten.

De veroorzaakte schade is beperkt gebleven tot ruiten en dakpannen.

Optreden van de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten.

Voornoemde brigade werd ingezet in opdracht van de officier Rijkspolitie, belast met de onderhavige operatie, op die plaatsen waar dat noodzakelijk was, t.w. in die woonhuizen, van waaruit het politiepersoneel, belast met de huiszoeking, werd beschoten (18 woningen).

Door het personeel van de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten zelf is niet geschoten.

Het optreden van eerdergenoemd personeel werd echter ondersteund door 2 pantserwagens van de Koninklijke marechaussee.

C- Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten heeft eenmaal opdracht gegeven aan één van de twee hierboven genoemde pantserwagens om neutraliserend vuur uit te brengen op struikgewas, dat lag voor de eerste huizenrij achter het wijkgebouw "Pattimura". Aldaar werden telkenmale bewegingen van Zuid-Molukkers geconstateerd. Dit vuur werd uitgebracht op onverharde grond vlak voor het struikgewas.

Gelet op de opdracht van de MAG werd het niet verantwoord geacht over of op de daken van de woonhuizen te vuren.

De door het personeel van de Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten veroorzaakte schade beperkte zich tot diverse ruiten - vooral in het wijkgebouw "Pattimura" - en het intrappen van enkele deuren, die toegang gaven tot de woonhuizen.

De bij deze eenheid ingedeelde pantserwagens hebben enige, doch tot strikt noodzakelijk beperkte, schade aangericht aan diverse aanplantingen, bij de manoeuvres ter dekking van het personeel van de BSB.

De Commandant Koninklijke marechaussee,
voor deze:
de Chef van de Staf,
de kolonel,

10.2e

Typ: JvG

Coll: .

INBESLAGGENOMENVI

tussenstand op 10 september 1977 te 18.30 uur

Pistolen	: 7	<i>waaronder 1. volautomatisch</i>
Revolvers	: 1	
Luchtdrukgeweren	: 6	
Kogelgeweren	: 1	
Machinegeweren volautomatisch	: 1 2	
Luchtdrukpistolen	: 5	
Munitie	: 250 (ongeveer)	
Stiletto's	: 5	
Boksbeugels	: 3	
Dolkmessen	: 8	
Bajonetten	: 4	
Wurgstokjes	: 9	
Gummi/wapenstokken	: 6	
Kapmessen	: 6	
Ploertendoders	: 5	
Sabels	: 4	
Klewangs	: 2	
Telescoopvizieren	: 4	
Bivakmutsen e.d.	: 2	
Zweep	: 1	
Walky-Talkies	: 8	
Vuurwerk	: 157 pakjes	
Luchtdruk kogeltjes	: 4 doosjes	
Messen	: 5	
Hulzen	: 37	
Pompstokken	: 1	
Katapult	: 1	
Slagwapen	: 2	
Goedengag	: 1	
Speelgoedpistool	: 1	

6

VERTROUWELIJK

Departementsonderdeel D.G.-O.O.V.
Dir. Pol.

Verslag van de ad-hoc bijeenkomst over orde-aspecten
Molukkersaangelegenheden op 24 januari 1978

Aanwezig:

10. [REDACTED] (voorzitter)	Binnenlandse Zaken
10.2e [REDACTED]	idem
10. [REDACTED]	Justitie
10. [REDACTED]	idem
10.2 [REDACTED]	C.R.M.
10. [REDACTED]	Buitenlandse Zaken
10.2 [REDACTED]	idem
10.2 [REDACTED]	Algemene Zaken
1 [REDACTED]	Binnenlandse Zaken
10. [REDACTED] (secretaris)	idem

1. De voorzitter geeft in het kort weer wat het karakter van deze vergadering is: een ad-hoc bijeenkomst van voormalige leden van de contactgroep-Molukkers, die mogelijk deel gaan uitmaken van, althans sterk betrokken zullen zijn bij het werk van de a.s. subcommissie orde-aspecten Molukkers-aangelegenheden (zie verder punt 5).
Doel van deze bijeenkomst is:
 - a. de konsekwenties te bezien van de publikatie van de Regerings-nota voor de openbare orde;
 - b. te inventariseren welke zaken er op dit moment nog lopen, een en ander ten behoeve van de subcommissie;
 - c. van gedachten te wisselen over de opzet van het brede interdepartementale overleg als bedoeld in hoofdstuk 9 van de nota.

2. Terminologie

Opgevallen is dat nog steeds de begrippen "Molukker" en "Zuid-Molukker" naast elkaar gehanteerd worden. "Zuid-Molukker" staat voor een Molukse aanhanger van het RMS-ideaal. Er kan een begin van erkenning aan deze term ontleend worden. Zo hanteert de nota alleen het begrip "Molukker". Besloten wordt dit laatste voortaan konsekwent te blijven doen. De Vice-Minister-President wordt met het oog op de a.s. persconferentie hierover ingeseind.

VERTROUWELIJK

3. Konsekwenties publikatie nota voor de openbare orde

3.1. Verspreiding nota

3.11. De nota is op 26 januari vanaf 12.00 uur beschikbaar. De aanwezigen worden zo spoedig mogelijk in het bezit van een exemplaar gesteld (1 [REDACTED]).

3.12. Per koerier wordt de nota aan een aantal functionarissen en gezaghebbende Molukkers ter hand gesteld: voorzitter 2e Kamer, Directie VNG, voorzitter Platformcommissie, voorzitter en secretaris commissie Mual, idem commissie Kōbben, 10.2e [REDACTED], 10.2e [REDACTED].

3.13. 10.1b [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

10.1b [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

3.2. Behandeling nota

3.21. Vóóraf aan de Kamerbehandeling vindt een inspraakprocedure plaats. De Regering hoort afzonderlijk:

- a. de platformcommissie van de VNG (heeft geruime tijd nodig);
- b. de commissie Kōbben (vraagt als laatste in de rij te worden gehoord);
- c. het inspraakorgaan-Mual (denkt 6 weken nodig te hebben).

3.22. Naar verwachting vindt de Kamerbehandeling op zijn vroegst over 2 maanden plaats.

3.3. 10.1b [REDACTED]

3.31. 10.1b [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

3.32. [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

3.4. 10.1b [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

3.41. Mogelijke reacties

- 3.411. Felle reacties zijn te verwachten van de Badan die sterk de indruk heeft gevestigd dat de Nederlandse Regering op het punt van de erkenning concessies zal doen. Van die zijde is een zekere agitatie werkend naar hoorzittingen en Kamerbehandeling toe, niet uitgesloten.
- 3.412. Eveneens felle reacties en zo mogelijk harde acties zijn te verwachten van radicale jongeren, gezien recente bijeenkomsten waarin men heeft gesteld op positieve resultaten van de Nederlandse Regering te rekenen. Het gist in Molukse kringen op dit moment. Een bekend verschijnsel dat steeds aan gijzelingen voorafging. Aanwijzingen over "waar", "wanneer" en "hoe" zijn er ook nu (nog) niet.
- 3.413. Daarnaast zijn nog reacties van andere aard te verwachten: jongelui, die als gevolg van de "negatieve" publiciteit de wijk afzetten, provocerend optreden etc. vergelijk de naweën na afloop van de gijzelingen.

3.42. Preluderen van de Overheid

De vergadering is van oordeel dat elke voorspelling de vorm van koffiedikkijken aanneemt. In de preventieve sfeer is vrijwel niets te ondernemen. De eventualiteiten nalopend komt de vergadering tot de volgende antwoorden die in de vorm van voorzieningen hetzij reeds getroffen zijn of nog getroffen zullen worden.

- 3.421. BuZa zal bij de Indonesische Ambassade op matiging aandringen in het commentaar op de nota.
De Ambassadeur in Djakarta krijgt per telex het perscommuniqué en zo spoedig mogelijk per koerier de nota.
CRM zal de deze week naar zijn land terugkerende Molukse Ambassadefunctionaris een exemplaar van de nota verstrekken en het belang van een gematigde reactie van de zijde van de Indonesische autoriteiten onderstrepen.
- 3.422. Het in 3.31 genoemde telexbericht preludeert op acties als bedoeld in 3.411 t/m 3.413. Daarnaast is er een regelmatig contact BVD/CRI/OOV in de zogenaamde evaluatie-driehoek.
- 3.423. CRM is doende met de productie van een in het Maleis gestelde folder waarin het historisch overzicht en een samenvatting van de nota zijn opgenomen. De distributie kan echter pas over 3 weken plaatsvinden.
- 3.424. De vergadering is van oordeel dat op korte termijn (in de week van de 29e januari) in een actualiteitenrubriek op t.v. door een deskundige namens de Regering duidelijk moet worden gemaakt (richting Molukkers; het medium bij uitstek voor deze groep) wat met de nota beoogd wordt. Een en ander ook als tegengif op de eerste negatieve reacties van Molukse kant.
10.2e zal Voorlichting-BiZa hierover benaderen.

4. Lopende zaken

4.1. 10.2e

Intensieve contacten BiZa/Justitie/Köbben hebben geleid tot de opstelling van een "contract" waarin voor beide partijen (Justitie en 1) een aanvaardbare procedure is neergelegd. 1 zal zich op 25 januari melden. Er zijn sterke twijfels over zijn antecedenten. De mogelijke rol die 1 in Nederland gaat spelen is nog niet duidelijk.

4.2. Lunetten

Een spoedige ontruiming lijkt voorshands uitgesloten nu de herhuisvestingscommissie van de vorige Minister van CRM de ruimte heeft gekregen. De huidige Minister is niet van plan de beslissingen terug te draaien. Dit onderwerp wordt in het brede interdepartementale overleg meegenomen. Enige zendingsarbeid bij de lagere Overheid lijkt overigens gewenst, gezien gebleken opvattingen over verantwoordelijkheden welke vooralsnog volledig aan de Centrale Overheid worden toegedacht.

4.3. Ordediensten

De evaluatie van de getroffen maatregelen moet nog plaatsvinden. Spoed moet worden betracht nu tijdens de vergadering blijkt dat er een indicatie is dat de KPK in april een grote parade wil organiseren. Justitie zal via de PG-vergadering rappeleren. Justitie, BiZa en CRM zullen de beschikbare informatie ineenschuiven ten behoeve van de volgende vergadering.

5. Opzet interdepartementaal overleg

Uitgangspunt is het gestelde in hoofdstuk 9 van de nota. In een gecoördineerd Molukkersbeleid zijn 3 stromen te onderkennen

- a. de interdepartementale contacten, die geïntensiveerd moeten worden;
- b. een nieuw gemengd orgaan moet voeling onderhouden met de Regering;
het inspraakorgaan moet kunnen inspelen op het verkleinde werkterrein van CRM;
- c. het contact van de gemeenten onderling en van de gemeenten met de Centrale Overheid.

Bezien moet worden welke de taakstelling is en hoe de samenstelling van het interdepartementale overleg moet zijn, formeel te regelen.

Er wordt gedacht aan subcommissies voor de diverse deelonderwerpen om verspilling van mankracht te voorkomen; flexibiliteit in de uitwerking is noodzakelijk. De gedachte is voorts dat 1 à 2 mensen per Departement de totale zaal coveren en zitting nemen in de grote commissie.

Eén van de deelonderwerpen is de ordeproblematiek. De taak van de betreffende subcommissie zou, naar het voorlopig oordeel, kunnen luiden:

- de uitwisseling van gegevens en petit comité over hetgeen in Molukse kringen speelt en konsekventies heeft voor het politieke en Justitiele beleid;
- het te berde brengen van specifieke beleidszaken zowel van Centrale Overheid als van gemeentelijke overheden die mogelijk onrust in Molukse kringen kunnen veroorzaken zowel op landelijk als op plaatselijk niveau.

Noot BiZa: Een en ander laat onverlet de procedure welke reeds op gang is gebracht tussen BiZa en alle Departementen, zoals vervat in bijgevoegde brief.

Naar het gevoelen van enkele leden zal de voorzitter van de grote commissie (de a.s. DG.BB) ook deze subcommissie dienen voor te zitten.

Het secretariaat, zowel van de grote commissie als van de subcommissie wordt als een belangrijke spil gezien.

Het is ook denkbaar dat het Hoofd van de Stafafdeling enkele subcommissies voorziet. Over het niveau van de deelnemers van het overleg lopen de meningen nog uiteen: mandaat en voldoende parate kennis gaan niet steeds samen.

In verband met de tijd wordt de discussie over dit agendapunt opgeschort.

6. De volgende vergadering, eveneens ad-hoc, is op 1 maart 1978 te 14.30 uur, gebouw BiZa (Schedeldoekshaven).
Als punten voor de agenda staan genoteerd:

- taakomschrijving subcommissie orde-aspecten
- evaluatie beleid ten aanzien van de ordediensten (indicatie 25 april)
- lopende zaken.

26 januari 1978

VERTROUWELIJK

7

OVERZICHT WERKZAAMHEDEN AFDELING MOLUKKERS

December 1975.

OVERZICHT WERKZAAMHEDEN AFDELING MOLUKKERS

december 1975.

OVERZICHT WERKZAAMHEDEN AFDELING MOLUKKERS

1. Plaatselijke Molukse stichtingen.
 2. Ontmoetingscentra.
 3. Stichting ICCAN.
 4. Onderwijsaangelegenheden.
 5. Inspraakorgaan.
 6. Opheffing instituut sociaal ambtenaar.
 7. Decentralisatie.
 8. Huisvesting Molukkers.
 9. Huisvesting in Domeinwoningen.
 10. Wijkstructurering.
 11. Ontruiming woonoorden.
 12. Het beheer van de woonoorden.
 13. Repatriëring.
 14. Dialoog Indonesië / Molukkers (R.M.S.).
 15. Joint Committee.
 16. Interdepartementale overleggroep.
 17. Verhouding met Molukse kerken.
 18. Raad van Kerken.
 19. Faciliteitenwet.
 20. Documentatie.
 21. Diversen.
- Bijlage: Molukse gemeenschappen in Nederland.

1. Plaatselijke Molukse stichtingen.

Sinds 1970 worden door C.R.M. plaatselijke Molukse stichtingen voor samenlevingsopbouw gesubsidieerd. Het aantal stichtingen is in de loop der jaren sterk gegroeid. Dit bewijst dat het beleid bij de Molukse gemeenschappen aanslaat, ondanks tegenwerking die vooral in de beginjaren is ondervonden van met name de Badan Persatuan.

In 1970 zijn 3 stichtingen opgericht; in 1971: 12; in 1972: 7; in 1973: 5; in 1974: 5 en in 1975: 2.

In totaal worden 34 stichtingen gesubsidieerd.

Subsidie C.R.M.: 95%; gemeente: 5%.

De stichtingen kennen een bestuur uit de eigen gemeenschap. Met deze besturen is een zeer regelmatig contact vanuit het departement. Door deze contacten is de afdeling goed op de hoogte van de sociale problemen die de Molukse bevolking plaatselijk ondervindt.

Met de gemeentebesturen van plaatsen waar Molukse stichtingen werkzaam zijn vindt regelmatig overleg plaats over het functioneren van deze stichtingen. Hierdoor weet de afdeling ook welke sociale problemen de gemeentelijke overheid ondervindt met haar Molukse ingezetenen. Het stichtingsbeleid is de afgelopen twee jaar uitgediept. Zo is er in april 1974 een subsidiecirculaire opgesteld die een eigen leven is gaan leiden in de Molukse stichtingen onder de naam "rode boekje".

Het aantal plaatselijke stichtingen is thans 34, daarin werken 6½ groepswerkers en 7 beheerders. Met deze stichtingen is zeer regelmatig contact.

Het "rode boekje" is in 1974 in een drietal zaterdagen geïntroduceerd bij de toenmalige Molukse stichtingsbesturen die daarvoor naar het departement in Rijswijk zijn gekomen.

Gewerkt wordt aan de totstandkoming vanuit de Molukse stichtingen aan een landelijk platform van Molukse stichtingen.

Enige maanden geleden hebben een groot aantal stichtingsbesturen onder meer hierover vergaderd.

Aan de financiële verplichtingen van de Molukse stichtingen ten opzichte van subsidiegevers is het laatste jaar veel aandacht besteed. Thans is er van een achterstand op dit vlak in feite geen sprake meer.

De verbetering van de inhoudelijke kant, van dit voornamelijk door vrijwilligers uit eigen kring gedreven welzijnswerk, wordt sterk bevorderd. Zo worden handreikingen gegeven in het vlak van:

- bevordering deskundigheid
- huiswerkbegleiding
- voorlichting.

2. Ontmoetingscentra.

Voor de activiteiten van een plaatselijke Molukse stichting is een eigen accommodatie onontbeerlijk.

Vanaf 1970 zijn met steun van C.R.M. 18 ontmoetingscentra tot stand gekomen. In 6 gemeenten is de bouw van een ontmoetingscentrum in een vergevorderd stadium van voorbereiding. In 3 gemeenten zijn ontmoetingscentra in aanbouw.

3. Stichting ICCAN.

De Stichting ICCAN is een landelijke stichting voor samenlevingsopbouw gericht op de Molukse gemeenschappen in Nederland met een gemengd Nederlands/Moluks bestuur.

De stichting heeft een Nederlandse directeur en 5 Molukse consulenten in dienst.

Deze consulenten worden geacht de plaatselijke Molukse stichtingen te begeleiden. Echter, de meeste stichtingen wensen geen gebruik te maken van de diensten van het ICCAN, veelal om onduidelijke, naar onze indruk politieke, redenen. Voor zover bekend zijn de consulenten aanhangers van de R.M.S.gedachte. Dit jaar zijn gesprekken gevoerd met het bestuur van ICCAN over een evaluatie van deze instelling in 1976. Deze evaluatie was al afgesproken bij de subsidiëring van ICCAN als landelijke instelling voor samenlevingsopbouw medio 1970.

4. Onderwijsaangelegenheden.

Reeds vele jaren is er een coördinator voor het onderwijs aan Molukse kinderen werkzaam. Deze coördinator ontvangt voor dit werk boven zijn salaris als onderwijzer een toelage van C.R.M. (zulks is destijds in overleg met O. en W. beslist).

Gepoogd is de laatste jaren:

- a. de rechtspositie van de coördinator te verduidelijken;
- b. O. en W. er op te wijzen dat ook op dat Ministerie een aandachtspunt voor het onderwijs aan deze kinderen moet zijn, evenals dit bij kinderen van Rijksgenoten en gastarbeiders het geval is.

Van O. en W.-zijde is nog geen uitsluitsel ontvangen ondanks herhaald overleg en briefwisseling op ministerieel niveau. Daarnaast speelt het onderwijs (buiten schoolverband) in de Molukse stichtingen een rol. Hierbij valt te denken aan:

- huiswerkbegleiding en
- cursussen Nederlands voor volwassenen.

Ook hierbij wordt van de deskundigheid van de coördinator gebruik gemaakt, deels op privébasis.

In het licht van onderwijsaangelegenheden is het peuterwerk (in kader taalaktivering) te beschouwen dat in een tweetal proefprojecten is opgezet in de Molukse stichtingen te Assen en Breda, (drie peuterleiders).

5. Inspiraakorpaan.

Na moeizame onderhandelingen met de Badan Persatuan werd in augustus 1973 een conceptbeschikking opgesteld.

Deze conceptbeschikking is aan een aantal organisaties voorgelegd. Gebleken is dat een aantal organisaties zich niet zonder meer konden verenigen met de samenstelling van het inspraakorgaan of meenden dat zij daarin niet thuis hoorden. Gepoogd is toen door besprekingen te openen met betrokken organisaties toch een inspraakorgaan te formeren dat een doorsnede vormde van de gehele Molukse groepering in Nederland. Dit bleek even moeizaam als de onderhandelingen met de Badan Persatuan vóór augustus 1973.

Daar doorheen speelden in april 1975 de moeilijkheden rondom het zilveren jubileum van de uitroeping van de R.M.S.

Kortgeleden is het nee van de Zuid-Oost Molukse organisatie, de laatste organisatie die over de streep gehaald moest worden, aanleiding geweest opnieuw met de Badan Persatuan te praten, hetgeen heeft geresulteerd in een voor zowel Badan Persatuan als voor C.R.M. aanvaardbaar compromis.

6. Opheffing instituut sociaal-ambtenaar.

Als gevolg van de C.A.Z.periode beschikte de afdeling Molukkers over een groot aantal sociaal-ambtenaren die verspreid in het land werkzaam waren.

De logische consequentie van het beleidsvoornemen de normale hulp- en dienstverlenende instanties ook hun werk ten aanzien van deze minderheidsgroepering te laten verrichten was dat het instituut sociaal-ambtenaren verdwijnen moest.

Besloten is derhalve zulks te doen en de sociaal-ambtenaar op wachtgeld te stellen (uiteraard in nauw overleg met C.A.P.). In februari 1975 heeft dit zijn beslag gevonden.

De betrokken instanties (zowel gemeentelijke als plaatselijke) instanties zijn uiteraard tevoren van deze opheffing op de hoogte gesteld.

7. Decentralisatie.

Het beleid ten aanzien van minderheden en dus ook ten aanzien van Molukkers is gericht op integratie waarbij men de eigen identiteit kan bewaren.

Elk integratiebeleid staat of valt met het vermogen de gemeenten hierbij in te schakelen.

Ten aanzien van de Molukkers heeft het Rijk vanouds een zeer dominerende rol gespeeld.

Het Rijk verzorgde in de aanvang deze groep volledig in geïsoleerd liggende kampen.

Later werden de Molukkers ingeschakeld in het arbeidsproces en begon de normalisering.

Thans is praktisch de gehele groep ergens in een gemeente in normale woningen - zij het dikwijls groepsgewijs - gehuisvest. Men is in de eerste plaats gemeente-inwoner en men dient dezelfde behandeling te genieten als de mede-inwoners.

Dit betekent in feite dat de gemeente hen eveneens moet zien als inwoner.

Om dit nog eens te benadrukken - in het land werd nogal eens de stelling verkondigd dat het Rijk maar voor hen moest zorgen - is een drietal conferenties belegd in samenwerking met de V.N.G. en georganiseerd door het I.B.W.

Het verslag van deze conferenties is inmiddels verschenen.

Alom blijkt dat deze conferenties nuttig zijn. Er is een goede samenwerking, uitgaande van de juiste verhouding, ontstaan en vooral in sociaal opzicht is men zich in gemeentelijke kringen ook voor deze inwoners verantwoordelijk gaan voelen voor zover zulks nog niet het geval was.

8. Huisvesting Molukkers.

Op enige honderden Molukkers na zijn alle Molukkers gehuisvest in normale woningen.

Velen zijn echter groepsgewijs gehuisvest.

(Er zijn in Nederland 66 Molukse woonwijken in 55 gemeenten, voorts zijn er in nogeens 7 gemeenten Molukkers vanuit het woonoord verspreid gehuisvest.)

Indertijd werd deze groepsgewijze huisvesting beschouwd als een tussenfase. Na de huisvesting in kampverband en daarna woonwijkverband kon de derde fase: het wonen verspreid tussen Nederlanders, worden aangevat.

In een aantal plaatsen kan op dit moment ook onder veel Molukkers een verlangen worden geconstateerd om uit de woonwijk weg te willen.

Zonder overheidssteun is dat bijna nooit mogelijk. Bovendien moet een oplossing worden gevonden voor het probleem wat te doen met de leeg komende woning in de Molukse woonwijk.

In nauw overleg met gemeente, huiseigenaar (dikwijls Domeinen) en C.R.M. zal projektgewijs moeten worden nagegaan welke policy moet worden gevolgd.

In Nistelrode is in de zomer 1975 een proefprojekt gestart gefiatteerd door de minister.

In Moordrecht is momenteel de voorbereidende fase voor een tweede projekt gestart (vooralsnog strikt vertrouwelijk).

9. Huisvesting in Domeinwoningen.

De huisvesting in Domeinwoningen is in feite een oneigenlijke zaak. Daarnaast ontstaan altijd weer problemen door de vooral voor Molukkers wat onoverzichtelijke taakverdeling tussen de huisbaas (Domeinen) en degene die het onderhoud heeft (R.G.D.).

Een bijkomende moeilijkheid is dat deze woningen geheel buiten de normale verdeelprocedures van de betrokken gemeenten vallen.

Sedert lang wordt er daarom aangedrongen op een normalisering in die zin dat deze woningen hetzij aan een woningbouwcorporatie hetzij aan de gemeente worden overgedragen. Zulks uiteraard onder een aantal voorwaarden. De Directie der Domeinen stelt zich volledig achter deze gedachtengang. Tot voor kort staakte de voortgang in deze materie door de aflatende houding van VoRo. Kortgeleden is, mede dank zij brieven van de minister, enig schot in deze zaak gekomen. VoRo heeft zich in een bespreking bereid verklaard mede te werken aan zo'n overdracht.

Bij de begrotingsbehandeling Financiën heeft het kamerlid Rienks (PvdA) vragen aan de minister gesteld over deze zaak.

10. Wijkstructurering.

Er is jaarlijks een beperkt bedrag beschikbaar voor het verbeteren van de materiële omstandigheden in Molukse wijken anders dan op het gebied van de woningen.

In overleg met gemeenten, Domeinen (indien nodig) wordt gepoogd in een aantal woonwijken enige voorzieningen aan te brengen.

(Nistelrode, Hoogkerk, Deventer, Rijssen zijn recente voorbeelden).

11. Ontruiming woonoorden

De woonoorden "De Biezen" te Barneveld en "Snodenhoek" te Elst, "Vossenbosch" te Wierden en "Teuge" te Twello zijn de afgelopen jaren geheel ontruimd.

Met de ontruiming van het woonoord "Vaassen" (+ 110 gezinnen) is inmiddels daadwerkelijk aangevangen (1e fase komt medio 1976 gereed).

De ontruiming van het woonoord "Lunetten" (+ 110 gezinnen) is sterk vertraagd.

Leek het er aanvankelijk op dat de gemeente Vught medewerking zou verlenen, thans zit de zaak weer muurvast op procedurele kwesties (Wet R.O.).

12. Het beheer van de woonoorden.

Het beheer van de ontruimde woonoorden is overgedragen aan Domeinen. Het woonoord Vaassen wordt thans in drie fasen ontruimd.

Het woonoord Lunetten is in zeer slechte (bouwkundige) staat. Gebleken is dat in voorafgaande jaren aanzienlijke bedragen ten behoeve van het onderhoud van Lunetten voor andere (Genie)doeleinden werden gebruikt. Thans wordt gepoogd in samenwerking met accountantsdienst, F.E.Z., Inspektie Financiën als gevolg van ingrijpen van de Algemene Rekenkamer een en ander recht te trekken. In het kader van de DACW is het woonoord Lunetten deels opgeknapt.

Met de Genie (die het onderhoud verzorgt) zijn in de loop van 1975 goede afspraken gemaakt om in het vervolg een goed onderhoudsplan uit te voeren.

De bewoners hebben te horen gekregen (in mei 1975), zowel van de afdeling als van de burgemeester, dat het woonoord ontruimd zal worden en dat in Vught herhuisvesting geboden zal worden.

Later is zulks nog eens per circulaire aan alle bewoners bevestigd met de mededeling dat veranderingen aan het woonoord niet of zeer sporadisch uitgevoerd zullen worden.

13. Repatriëring.

De impasse die in het begin van de jaren 70 opnieuw was ontstaan, is gepoogd op te lossen. Het inzicht is doorbroken, dat de repatriëring niet los kan worden gezien van het gehele regeringsbeleid ten aanzien van de Molukkers in Nederland.

Naast zeer vele kontakten met de Indonesische Ambassade zijn er diverse besprekingen over dit onderwerp gevoerd in interdepartementaal verband.

Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in:

- a. een aantal aide-memoires aan Indonesië;
- b. een drietal gesprekken met Indonesië (in Indonesië september 1974 en april 1975 en in Nederland in augustus 1975).

De resultaten van deze besprekingen - op ambtelijk niveau - zijn inmiddels door de successieve regeringen gefiatteerd.

14. Dialogoog. Indonesië/Molukkers (R.M.S.)

De hoofdverantwoordelijkheid voor deze kwestie ligt uiteraard bij Buitenlandse Zaken.

De idee van een dialogoog tussen de Indonesische autoriteiten en 10.2e c.s. is geboren na de gijzelingsaktie van 1970 ("Wassenaar"); toen is aangeboden door de heren De Jong en Luns hierin een bemiddelende rol te spelen.

Deze rol is geaccepteerd door 10.2e

Er zijn over dit onderwerp nota's gewisseld tussen BuiZa en de Indonesische Ambassade.

Ook in de besprekingen rondom de repatriëring van Molukkers in Nederland is dit onderwerp aan de orde geweest.

De Indonesische regering heeft de dialogoog afgewezen.

Daarvoor in de plaats is gekomen een kontaktmogelijkheid tussen het Indonesische volk en de Molukse gemeenschap hier. Onduidelijkheid is ontstaan doordat men deze kontaktmogelijkheid is gaan verwarren met "de" dialogoog en het als zodanig is gaan aankondigen.

De heer Manusama heeft begin dit jaar zijn accoord met een bemiddelende rol van de Nederlandse regering ingetrokken.

15. Joint Committee.

Als uitvloeisel van de besprekingen met Indonesië zijn zowel in Nederland als in Indonesië Joint Committeees gevormd. In de Joint Committee hier zijn naast de Indonesische Ambassade de departementen C.R.M. en BuiZa vertegenwoordigd. De rapportage wordt door de afdeling Molukkers verzorgd.

16. Interdepartementale overleggroep.

Onder leiding van Justitie 10.2e is een interdepartementale overleggroep ingesteld welke overleggroep in de aanvang onderwerpen aangaande justitieel gedrag van Molukkers behandelde.

Gaandweg heeft deze overleggroep zich ontpopt tot een groep waarin ook sociaal en politiek gedrag aan de orde kwam.

C.R.M. was in deze groep vertegenwoordigd door het hoofd van de afdeling Molukkers.

17. Verhouding met Molukse kerken.

Als uitvloeisel van de destijds door Minister Klompé genomen beslissing, verminderde jaarlijks de uitkering aan de Molukse kerken met 10% tot dat per 1.1.1974 de kerken financieel selfsupporting zouden zijn (N.B. de bouw en het eigenaarsonderhoud van de kerkgebouwen is nog altijd voor het Rijk).

Al spoedig bleek dat de Molukse kerken het financieel niet zonder meer zouden kunnen rooien.

De steeds maar weer optredende kerkscheuringen spelen hierin ook een rol.

De Raad van Kerken in Nederland heeft bemiddeld in het financieel gezondmaken van de G.I.M. en de N.G.P.M.B., de twee grootste Molukse kerken. C.R.M. stelde zich op het standpunt dat financiële hulp éénmalig mogelijk was in het kader van een algehele sanering van de financiën van de betrokken kerk.

Het bleek erg moeilijk voor de kerken de boeken op tafel te leggen. Tot op heden is dit niet gebeurd. Daarnaast verzocht de Raad van Kerken iets te doen voor de oud-legerpredikanten die met de groep mee naar Nederland waren gekomen en die nu in kommervolle omstandigheden moesten leven. Dit heeft geresulteerd in een waardevaste uitkering aan deze legerpredikanten en/of hun nabestaanden.

Afgelopen zomer is de beschikking door de minister getekend (terugwerkend tot 1.1.1974).

Voorts lag er nog de vraag van het kamerlid Leijenhorst en het antwoord daarop omtrent de hoge reiskosten van de predikanten. Ook hiervoor is een regeling gecreëerd die met terugwerkende kracht tot 1.1.1974 aan de kerken is bekend gemaakt.

De gedachten zijn tevens uitgegaan naar een verdere verzelfstandiging en normalisering van de betrekkingen tussen de Molukse kerken en het Rijk door de kerkgebouwen af te stoten naar de gebruikers.

De minister is om een principebeslissing gevraagd om verder te kunnen gaan.

De minister heeft zich kortgeleden met het principe accoord verklaard en heeft om de medewerking van Financiën verzocht.

Thans is het nog zo dat het Rijk de zorg draagt voor de bouw en het onderhoud van de kerkgebouwen.

Dit brengt vele werkzaamheden variërend van vragen over onderhoud, het bouwen van nieuwe kerken, onderlinge geschillen omtrent het gebruik van bestaande kerken etc. met zich mede.

18. Raad van kerken.

Met de Raad van kerken is een regelmatig kontakt zowel op het gebied van de positie van de Molukse kerken in Nederland (zie 17.) als ook op het gebied van de repatriëring en de dialoog. Geconstateerd is dat de werkgroep Indonesië van de Raad van kerken mede door 1 [REDACTED] [REDACTED]

10.2e [REDACTED], beslist niet het vertrouwen van de overgrote meerderheid van de Molukse groep in Nederland bezit. Zulks bemoeilijkt, en maakt dikwijls onmogelijk, de inschakeling van de Raad van kerken bij een gesprek over kontaktmogelijkheden tussen Indonesië en de Molukkers hier, bij de totstandkoming van een echte dialoog etc. Helaas blijkt dit besef moeilijk tot de werkgroep en vele anderen door te dringen.

19. Faciliteitenwet.

Tesamen met Justitie en Buitenlandse Zaken zijn bouwstenen aangedragen om een ontwerp Faciliteitenwet in de Kamer te krijgen.

Een dezer dagen is het eindverslag verschenen, hopelijk kan dan spoedig een Kamerbehandeling van deze slepende zaak volgen.

20. Documentatie.

De afdeling verzorgt ook haar eigen documentatie deels in samenwerking met de afdeling V.D.B.
Maandelijks wordt een knipselkrant samengesteld t.b.v. het hoofd C.O., D.S.O., D.G.M.O. en voorheen de minister.

21. Diversen.

Vele onderwerpen zijn aan de orde van de dag.
Te noemen vallen:

- a. gegevens aandragen voor uitvoering van de W.U.F.;
- b. beheer van de militaire dossiers;
- c. behandelen van aanvragen om een P.V.U.;
- d. individuele hulpverlening daar waar bestaande instanties geen hulp kunnen (of willen) bieden.
Dit geschiedt zo sporadisch mogelijk;
- e. juridische adviezen en bewaking van de (rechts)positie van Molukkers.

MOLUKSE GEMEENSCHAPPEN IN NEDERLAND.

	aantal gezinnen		aantal gezinnen
<u>GRONINGEN</u> : Delfzijl	30	<u>UTRECHT</u> : Maarssen	20
Appingedam	55	Breukelen	50
Foxhol	20	<u>NRD. HOLLAND</u> :	
Groningen	55	Wormerveer	95
Hoogkerk	55	Huizen	55
Marum	50	<u>ZUID-HOLLAND</u> :	
<u>FRIESLAND</u> : Drachten	25	Woerden	75
Oosterwolde	40	Alphen a/d Rijn	100
<u>DRENTHE</u> : Assen	225	Moordrecht	140
Smilde	100	Capelle a/d IJssel	140
Hoogeveen	80	Krimpen a/d IJssel	60
<u>OVERIJSEL</u> : Rouveen	10	Leerdam	150
Zwolle	45	Ridderkerk	50
Nijverdal	65	<u>ZEELAND</u> : Middelburg	100)
Rijssen	30	Oost-Souburg	115)
Wierden	75	Koudekerke	10)
Almelo	70	<u>NRD. BRABANT</u> :	
Deventer	150	Breda	115
<u>GELDERLAND</u> : Twello	70	Waalwijk	50
Eerbeek	50	Helmond	35
Vaassen (gedeeltelijk 1900-1900) 150		Nistelrode	40
Apeldoorn	40	Cuyk	35
Lunteren	60	Vught (woonoord)	110
Barneveld	150	Tilburg	55
Bemmel	40	<u>LIMBURG</u> : Genneep	40
Elst	100	Weert	15
Opheusden	60	Venray	15
Randwijk	10	Venlo	45
Tiel	120	Geleen	80
Zevenaar	70	Sittard	30
Winterswijk	55	Echt	20
Doesburg	50	Heer	85
Nijmegen	70		
Culemborg	110		

Aantal gemeenschappen

: 63

Aantal gezinnen

: 4315 (plm 26000 personen)

In Nederland wonen thans naar schatting 33000 Molukkers.
 Velen zijn groepsgewijs gehuisvest in 63 gemeenten in Nederland.
 In totaal zijn + 26000 personen tot een plaatselijke gemeenschap
 te rekenen. De resterende 7000 woont verspreid over heel Nederland.

2471

27 OKT. 1982 DGB

Medeparaaf BG00V	Afschriften aan 10.2e	Voorgaande agendanummers	Verzonden door 2-11-82 10.2e
Visie	Geldelijk bezwaar 19	Artikel	Weer voorleggen
Gelypt door 10.2e	Aanwijzingen Luchtpost Expresse Koerier Aantekenen Publiceren	Introductie van wetten Molukken Postbus 537 3500 AM Utrecht	
Gecollationeerd door 10.2e	Gesteld door	Bijlagen 2 DIV. V	Uw brief Juk 82/305
Ons nummer OM 82/1319		Datum 18-10-82 29-10-82	
Departementsonderdeel DCM-VOL		S	
Onderwerp BVD - Voorlichting	Uiterste datum van verzending Z. S. M.		

In uw bovengemeld schrijven spreekt u uw zorg uit over het verschijnen van onjuiste berichten in de pers.

Voor de beantwoording van uw vragen, verwijs ik naar bijgevoegde beantwoording van vragen gesteld door de heren Mit, Kohlstamm en Bakker in de Tweede Kamer.

Daaruit mag u duidelijk zijn, dat ik de paus van zaken betreft, maar ook dat de B.V.D paus verantwoordelijkheid draagt voor het verschijnen van de gewraakte berichten. Immiddels heeft de procureur-generaal bij het gerechtshof Leeuwarden een rijksoverheids onderzoek ingezet naar de herkomst van deze berichten in de pers.

Ik deel uw mening dat bedoelde persberichten een nadelige invloed hebben op de beeldvorming ten aanzien van Molukkers, en dat herhaling derhalve dient te worden voorkomen.

De Staatssecretaris van
Binnenl. Zaken
dr. G. J. Verbeek

23.10.82

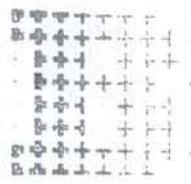
ig. 10

Inlichtingen bij 10.2e	Doorkiesnummer / Toestelnummer 10.2e
---------------------------	---

22/10

doorslag afd. Voorlichting

Ministerie van Binnenlandse Zaken

Postadres

Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage

Telefoon 10.2e
Telex 32109 biza nl

- Inspraakorgaan Welzijn Molukkers
Postbus 537
3500 AM UTRECHT

Bijlagen
- Div.
Onderwerp
- BVD-voorlichting

Uw brief
- JUK82/305

Ons nummer
- CM82/1319
Departementsonderdeel
- CM/VGC

Datum
- 29 oktober 1982

In uw bovenvermeld schrijven spreekt u uw zorg uit over het verschijnen van onjuiste berichten in de pers.

Voor de beantwoording van uw vragen verwijs ik naar bijgevoegde beantwoording van vragen gesteld door de heren Mik, Kohnstamm en Bakker in de Tweede Kamer. Daaruit moge u duidelijk zijn, dat ik de gang van zaken betreur, maar ook dat de BVD geen verantwoordelijkheid draagt voor het verschijnen van de gewraakte berichten. Inmiddels heeft de procureur-generaal bij het gerechtshof Leeuwarden een rijksrecherche-onderzoek ingesteld naar de herkomst van deze berichten in de pers.

Ik deel uw mening dat bedoelde persberichten een nadelige invloed hebben op de beeldvorming ten aanzien van Molukkers, en dat herhaling derhalve dient te worden voorkomen.

DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN,

(get.) G. van Leijenhorst

(drs. G. van Leijenhorst)

Bezoekadres

Schedeldoekshaven 200
's-Gravenhage

Inlichtingen bij

- 10.2e

Doorkiesnummer

10.2e

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

Mededeling 10.2e		Afschriften aan ^{Nik} DCM L2436x Self VGC L211 1x 10.2e		Voorgaande agendanummers		Verzonden door	
Visie 10.2e		Geldelijk bezwaar 19		Artikel		Weer voor	
Gelypt door		Aanwijzingen		Inzpraak orgaan Welzijn Molukkers Postbus 537 3500 AM Utrecht			
Gecollationeerd door		Luchtpost					
Gesteid door 10.2e		Expresse					
Bijlagen 2		Uw brief 74K 82/305		Ons nummer CM 82/1319		Datum 29/9-82	
				Departementsonderdeel DCM-VGC			
Onderwerp BVD - voortlichting				Uiterste datum van verzending 2.5.M.			

In uw bovenvermeld schrijven spreekt u uw zorg uit over het verschijnen van onjuiste berichten in de pers.

Voor de beantwoording van uw vragen vernijs ik naar bijgevoegde beantwoording van vragen gesteld door de HH Mik, Kohnstamm en Bakker in de Tweede Kamer.

Daaruit mag duidelijk zijn, dat ik de pang van zaken betreur, maar ook dat de BVD geen verantwoordelijkheid draagt voor het verschijnen van de gevraagde berichten.

(1) De daarvoor verantwoordelijke politiefunctiearis heeft een berisping ontvangen.

pers berichten

Ik deel uw mening dat bedoelde (voortlichting) een nadelige invloed heeft op de beeldvorming ten aanzien van Molukkers, en dat herhaling derhalve dient te worden voorkomen.

De staatssecretaris van
Binnenlandse Zaken.
dr. G. v. Lejenhorst.

10.2e

Inlichtingen bij
10.2e

Doorkiesnummer / Toestelnummer

Antwoorden op de kamervragen Mik, Kohnstamm en Bakker

1. Ja.
2. Verschillende journalisten hebben aan de BVD over deze zaak berichten voorgelegd. Aangezien deze berichten volgens de journalisten van de politie afkomstig zouden zijn, zijn zij naar de politie terugverwezen.
De BVD beschikte ter zake niet over eigen informatie op grond waarvan de berichten konden worden bevestigd dan wel ontkend.
Daarvan is dan ook geen sprake geweest.
- 3/4/5. Uit de ambtsberichten van de procureur-generaal bij het gerechtshof te Leeuwarden is het volgende gebleken.
In de nacht van 10 op 11 juni 1982 is te Assen een politieauto beschoten, nadat in de omgeving van waaruit de schoten werden gelost enige containers op de rijbaan waren geplaatst en in brand gestoken en enkele straatlantaarns onklaar waren gemaakt.
In enkele persberichten is een verband gesuggered tussen dit voorval en de gijzelingsactie bij De Punt, die vijf jaar daarvoor had plaatsgevonden. Naar aanleiding van het onderzoek naar deze gebeurtenissen is een aantal aanhoudingen verricht. De hoofdofficier van Justitie te Assen heeft zich ervan vergewist dat van elk verhoor over de feiten waarop dit onderzoek zich richt proces-verbaal is opgemaakt en dat in geen van de tot nu toe opgemaakte processen-verbaal van het onderzoek een aanwijzing voorkomt van plannen als bedoeld in de genoemde persberichten. In de lijn hiervan heeft de hoofdofficier van Justitie dan ook de ontdekking van dergelijke plannen ontkend. Aangezien in enkele persberichten werd gezinspeeld op een informatiebron binnen het gemeentelijk politiekorps te Groningen heeft de procureur-generaal bij het gerechtshof te Leeuwarden, op verzoek van de hoofdofficier van Justitie te Groningen, de burgemeester van die stad en de hoofdcommissaris van politie te Groningen, de rijksrecherche opdracht gegeven een onderzoek in te stellen naar de herkomst van de in de eerste vraag bedoelde persberichten. Dit onderzoek is nog niet afgesloten.

Wij betreuren het dat tijdens het onderzoek naar deze, op zich ernstige strafbare feiten, vermeende gijzelingsplannen naar buiten zijn gekomen, waarvan bij dat onderzoek tot op dit moment niets is gebleken. De Molukse gemeenschap is hiermee ten onrechte in een kwaad daglicht gesteld.

Mik, Kohnstamm, E. C. Bakker — BiZa

2818214430

Vragen van de leden Mik, Kohnstamm en E. C. Bakker over *Molukse plannen* om H.M. de Koningin en de Minister-President te gijzelen. (Ingezonden 19 juli 1982)

1
Hebben de Ministers kennisgenomen van persberichten¹ over Molukse plannen om H.M. de Koningin en de Minister-President te gijzelen?

2
Is het waar, dat de Binnenlandse Veiligheidsdienst de ontdekking van dergelijke plannen in Assen tegenover de pers heeft bevestigd?

3
Is het waar, dat de hoofdofficier van Justitie te Assen de ontdekking van bovengenoemde plannen heeft ontkend?

4
Kunt u aangeven welke berichtgeving de ware gang van zaken waergeeft en welke maatregelen u van plan bent te nemen om een dergelijke gang van zaken, waarbij verschillende instanties elkaar tegenspreken, in de toekomst te voorkomen?

5
Indien de mening van de hoofdofficier van Justitie de ware gang van zaken waergeeft, bent u dan bereid, door middel van een duidelijke ontkenning met betrekking tot de in Assen al of niet ontdekte plannen, de negatieve beeldvorming van de Molukse minderheid in Nederland op de meest effectieve wijze te weerleggen?

¹ «Nieuwsblad van het Noorden» van 13 en «De Telegraaf» van 14 juli 1982.

Memorandum

per. 7/10/11

Van 10.2e
 Aan (plv) D.G. DOO V dtv Chef OCB
 Onderwerp Minuut OCM
 Datum 8/10

1. De betrokken politiefunctionaris is ontheven uit zijn functie als persvoorlichter (of bijgevoegd ambts-kericht).
2. Naar de herkomst van de perskerichten is een zijks-recherche-onderzoek ingesteld. Het staat (nog) niet vast dat de betrokken politiefunctionaris de schuldige in deze is.
3. Ik stel dan ook voor de tekst van de antwoorden op de kamervragen aan te houden en de door mij tussen haakjes geplaatste

Ministerie van Binnenlandse Zaken

Aan ~~per. DOO V~~ Chef pol. Im. Fucelin h.
 Onderwerp
 Datum

a. ambtskerichting, waarin
 llykt in o.a. een berisping.
 trefte niet oen.

b. ~~aan~~ ~~moeten~~ we dat wel
 schijnt? is. "op het oet het
 onjuiste van zijn handelen geweest"
 niet loka. "dat moet het ~~oet~~ zek
 zijn als het geen "berisping" in
 de zin van het. ambtskericht
 behoort.

10.2e

Ministerie van Binnenlandse Zaken

2041

postbus 537
utrecht
10.2e

INSPRAAKORGAAN WELZIJN MOLUKKERS

Aan de staatssecretaris van
Binnenlandse Zaken
Postbus 20011
2500 EA 's GRAVENHAGE

uw brief

ons kenmerk

JUK82/285

mtv

27 juli 1982

onderwerp BVD

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN
INGEKOMEN
- 2 AUG. 1982Onderdeel: cm/Vgc.
Agenda: cm82/1319
RAPPEL NA 8 WEKEN

Mijnheer de staatssecretaris,

Het Inspraakorgaan Welzijn Molukkers heeft kennisgenomen van de berichten die enige tijd geleden in eerste instantie in de regionale pers - het Nieuwsblad van het Noorden -, maar daarna ook in de landelijke pers zijn verschenen, en die als strekking hadden dat 'Molukkers' van plan zouden zijn om zowel koningin Beatrix als premier Van Agt te gijzelen. Het Nieuwsblad van het Noorden stelt aan de informatie m.b.t. deze berichtgeving te zijn gekomen via een lid van het recherche-team Noord te Groningen. Hoewel deze berichten door de politie te Assen vrijwel onmiddellijk met kracht werden tegengesproken, is dit voor een aantal kranten toch aanleiding gebleken om dit 'nieuws' zeer nadrukkelijk onder de ogen van het lezerspubliek te brengen. Wij hebben begrepen dat sommige kranten tot publicatie van dit 'nieuws' zijn overgegaan, nadat zij van de zijde van de Binnenlandse Veiligheidsdienst (BVD) de indruk hadden gekregen dat de berichten omtrent een gijzeling op waarheid zouden berusten. In ieder geval is het zo dat deze berichten in eerste instantie niet vanwege de BVD zijn tegengesproken.

Het Inspraakorgaan betreurt ten zeerste dat bedoelde - en onjuiste - berichten in de pers zijn verschenen. Het vreest dat dergelijke berichtgeving een uiterst negatieve invloed heeft op de beeldvorming met betrekking tot de Molukse bevolkingsgroep, en dat een en ander daardoor geen bijdrage levert - integendeel - tot een goede relatie tussen de Molukse gemeenschap en de autochtone samenleving.

In dit verband acht het Inspraakorgaan de rol van de BVD in deze, zoals hiervoor weergegeven, uiterst discutabel. Het Inspraakorgaan kan zich niet goed voorstellen dat de opstelling van deze overheidsdienst in het verlengde ligt van - naar wij aannemen - hetgeen u met betrekking tot een goed minderhedenbeleid voor ogen staat, en acht deze gang van zaken zelfs schadelijk voor het welslagen van een dergelijk beleid.

./2

blad 2

aan: de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken
d.d. 27 juli 1982

Tegen deze achtergrond willen wij u dan ook verzoeken om ons uw opvattingen terzake aan ons kenbaar te willen maken. In ieder geval zou het Inspraakorgaan het op prijs stellen wanneer u daarbij ook zou willen betrekken de mogelijkheden om een dergelijke ongelukkige gang van zaken in te toekomst te voorkomen.

Met de meeste hoogachting,

Inspraakorgaan Welzijn Molukkers
10.2e

dep. 2

VERZONDEN TEL EXTERIEUR

VERZONDEN/ONTVANGEN

AVQ/BR

doa, -/in dpn, -/wo
biza/cmm

afkomstig van : min van b
bestemd voor : jakarta

ter info aan : crm (afd. molukkers)

onderwerp: molukkers

rmt 600.233

de volkskrant d.d. 12 dezer bericht volgende
quo

de zuidmolukse leider s. metiary uit assen ziet af van een
bezoek aan indonesie. sinds vorig jaar december was de
assense dominee daarover in gesprek met de indonesische
ambassadeur in nederland.
gisteravond heeft de badan persatuan, de zuidmolukse
eenheidsbeweging in nederland waarvan metiary voorzitter is,
per communiqué meegedeeld dat van een dergelijke reis geen
sprake was en dat berichten daarover "slechts dienden om de
vele molukse ingezetenen in nederland in verwarring te brengen".

tijdens gesprekken tussen voorzitter metiary en de indonesische
ambassadeur zijn de mogelijkheden van een oriënterend bezoek
van ds. metiary nooit serieus overwogen, aldus een hoofdbestuurslid
van de badan persatuan.

zondag heeft ds metiary tijdens een kerkdienst zijn gim-gemeente
in assen geïnformeerd over zijn eventuele indonesie-reis.
hij zei toen dat hij "een dialoog" als voorwaarde had
gesteld. een dialoog met de indonesische autoriteiten en zijn
landgenoten op de molukken over het rms-ideaal.

de plannen van ds metiary wekten veel weerstand binnen eigen
kring. vooral de omstandigheid dat de zuidmolukse leider in het
diepste geheim met de indonesische ambassadeur daarover
beraadslaagde, veroorzaakte veel onrust binnen de rms-:
gelederen.

de definitieve afzegging van de indonesie-reis van de voorzitter
van de badan persatuan volgt vrij kort na "de terugroeping
voor verlof" van de indonesische ambassadeur.

dit laatste zou zijn gebeurd, omdat deze zich te veel op eigen
houtje zou hebben beziggehouden met pogingen de zuidmolukse
kwestie tot een oplossing te brengen

unquo

10.2e

600.411

den haag 12 feb 80 'wde//
verz: oer radio

2262

voorst. dep.
23.12.

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

PLEIN 23 - 'S-GRAVENHAGE - TEL. 614941

De Heer H. Wiegel
Vice Minister-President
Minister van Binnenlandse
Zaken

Schedeldoekshaven 200

'S-GRAVENHAGE

PERSOONLIJK

Dienstonderdeel: Directie Azië en Oceanië

Datum: 16 december 1980

Onderwerp: Molukkers; functioneren Joint
Committee.

Kenmerk: DOA/IN-359404

Gaarne zou ik Uw aandacht willen vragen voor een problematiek, die mij in toenemende mate zorgen baart en betrekking heeft op het extern beleid ten aanzien van het Moluks probleem, zoals zich dat de laatste jaren inhoudelijk en organisatorisch heeft ontwikkeld.

Zoals U bekend, creëerde het Akkoord van Wassenaar uit 1975, dat niet dan na langdurige diplomatieke voorbereiding tussen Nederland en Indonesië werd gesloten, een basis voor een nadere vormgeving van de externe contacten tussen Molukkers hier te lande en in Indonesië, alsook voor de repatriëring. Deze vormgeving is in tweeërlei gedaante zichtbaar geworden. Allereerst werd de basis gelegd voor een ontwikkeling van verdere samenwerkingsmogelijkheden met Indonesië in cultureel en ontwikkelingsopzicht. Het meest in het oog springend waren echter de oriëntatiereizen. Deze reizen hebben tot het proces van depolitisering van het Moluks vraagstuk belangrijk bijgedragen. De beleidsbepaling terzake berustte bij CRM krachtens haar coördinerende rol ten aanzien van het Moluks probleem, terwijl dit Departement de diplomatieke aspecten behandelde. Deze opzet is - ook na het toetreden van Binnenlandse Zaken in 1979, niettegenstaande het feit dat de Minister van Binnenlandse Zaken door de Ministerraad tot coördinerend bewindsman was benoemd - blijven bestaan en functioneerde tot voor twee jaar geleden redelijk.

Geconstateerd moet worden dat wij op dit moment op een belangrijk keerpunt in de samenwerking staan. Bij de uitvoering van het Akkoord van Wassenaar, is gebleken, dat in de Molukse samenleving de behoefte aan contacten met Indonesië sterk is toegenomen. Er is - zo is dit Departement en Hr. Ms. Ambassade in Jakarta gebleken -, dankzij de voortdurende diplomatieke actie dezerzijds, een toenemende Indonesische bereidheid

- 2 -

VERZOEKTE BIJ BEANTWOORDING DATUM, KENMERK EN ONDERWERP TE VERMELDEN

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

kenmerk: DOA/IN-359404

datum: 16 december 1980

blad: 2

ontstaan om mee te werken aan projecten die aan deze verlangens, die op culturele en ontwikkelingssamenwerking zijn gericht, te voldoen.

In dit licht is het des te spijtiger te moeten signaleren dat ondanks deze nieuwe bemoedigende ontwikkelingen, de reële basis voor samenwerking aan Nederlandse zijde in toenemende mate smaller is geworden. Er hebben zich in de afgelopen twee jaar bij verschillende gelegenheden moeilijkheden voorgedaan ten aanzien van de bepaling, maar vooral ten aanzien van de organisatie en de uitvoering van het beleid, alsook voor wat betreft de coördinatie tussen de betrokken Departementen. Deze hadden - en ik betreur dit zeer - ook hun neerslag in de contacten met de Indonesische Ambassade.

Dezerzijds is voortdurend getracht oplossingen voor deze moeilijkheden tussen de bevoegde instanties op CRM en de Indonesische Ambassade te vinden en de omvang van persoonlijke, soms diepgaande conflicten en misverstanden tussen vermeld Departement en de Indonesische counterpart in te perken en te redresseren. Hoewel een en ander aanvankelijk succes mocht hebben, zijn de moeilijkheden dit jaar alleen maar toegenomen. Ik moet met zorg constateren dat zij niet alleen op de relaties tussen CRM en de Indonesische Ambassade, maar ook op de contacten met mijn Departement betrekking hebben.

De Indonesische Ambassade heeft herhaaldelijk formeel en ondershands van haar kritiek en bezorgdheid over deze situatie blijk gegeven en heeft tot tweemaal toe getracht een en ander te redresseren via een afspraak op hoog niveau om alle communicatie voortaan via dit Departement te leiden. Door gebrek aan medewerking van andere zijde moet deze poging echter als mislukt worden beschouwd. Het gevolg is dat allerlei misverstanden en controverses (die vroeger met moeite nog enigszins gecorrigeerd konden worden) nu dreigen te escaleren. Een en ander is bij het geplande bezoek van een Indonesische vrouwendelegatie in juni jl. duidelijk aan het licht getreden.

Bovenvermelde problemen worden niet alleen op dit Departement als een belasting ervaren, maar ook door Hr. Ms. Ambassade te Jakarta. De bezorgdheid van de Ambassadeur geldt eveneens de wijze van coördinatie aan Nederlandse kant, het uitblijven van respons op door de Ambassade (meestal op verzoek van de Joint Committee hier ter stede) ontwikkelde initiatieven, het ontbreken van een duidelijke beleidslijn, maar vooral de contraproductieve en de betrekkingen met Indonesië schadelijke wijze waarop bepaalde zaken worden aangepakt.

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

kenmerk: DOA/IN-359404

datum: 16 december 1980

blad: 3

Zo signaleert Hr. Ms. Ambassadeur onder meer dat een probleem dat nodeloos tot irritatie bij de Indonesische autoriteiten en tot stagnatie bij de repatriëring aanleiding gaf, het verzet was van de zijde van CRM in 1978 tegen de door Indonesië verlangde toepassing van een inflatiecorrectie op de door Nederland bij repatriëring van Molukkers verstrekte lumpsum-bedragen, ofschoon eerder van Nederlandse zijde met een dergelijke inflatiecorrectie was ingestemd. Eerst na moeizame discussies kon eind 1978 een oplossing voor deze kwestie worden bereikt, waarbij de Nederlandse bezwaren minder zwaarwegend bleken te zijn dan aanvankelijk het geval scheen.

Als een ander voorbeeld van frequente communicatiestoornissen h.t.l. noemt Hr. Ms. Ambassadeur de afzegging op het laatste moment van de boven reeds vermelde contactreis van Molukse dames vanuit Indonesië. Deze kwestie moest door Ambasademedewerkers bij de Indonesische autoriteiten gladgestreken worden, hetgeen bemoeilijkt werd door een eenzijdige benadering van de kant van CRM van de Indonesische Ambassadeur, de reis van een lid van de Indonesische Ambassade naar Jakarta om een en ander uit te leggen - die echter niet de explicatie gaf als door CRM gewenst - en tenslotte inschakeling van de in het geheel niet bij deze kwestie betrokken Indonesische 10.2e [redacted] van wie de Ambasadewerkers moesten vernemen dat de [redacted] haar had uitgelegd dat zij het waren die de kwestie verkeerd hadden aangepakt en maar een excusebrief aan de Indonesische autoriteiten moesten schrijven.

In het licht van de ontstane situatie en teneinde verdere negatieve ontwikkelingen te voorkomen, zou ik willen aandringen om op korte termijn met U en onze ambtgenoot van CRM een persoonlijk gesprek te hebben. Hierbij zou ik aan de orde willen stellen hoe de problemen als hierboven weergegeven kunnen worden opgelost.

Het lijkt mij noodzakelijk om zo spoedig mogelijk duidelijkheid te verwerven ten aanzien van de competenties binnen en het functioneren van de Joint Committee. Ik wil hierbij naar de afspraken terzake in interdepartementaal verband verwijzen, om met het oog op de inpassing in het algemeen minderhedenbeleid tot een nadere evaluatie van funktionering en organisatie van de Joint Committee te komen.

In verband met de huidige situatie en recent gerezen problemen, zou ik tevens willen bespreken met welk mandaat 10.2e [redacted] - die begin januari Indonesië wil bezoeken - gespreksonderwerpen entameert die op het terrein van de Joint Committee liggen.

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

kenmerk: DOA/IN-359404

datum: 16 december 1980

blad: 4

Het lijkt mij in ieder geval minder verstandig om de Indonesische Voorzitter van de Joint Committee op kosten van CRM te laten meereizen. Ook in verband hiermee en teneinde verdere misverstanden te voorkomen, lijkt spoedig overleg geboden. Daar 10.2e [redacted] reeds op 2 januari naar Indonesië zal vertrekken en ik eerst na 7 januari h.t.l. beschikbaar ben in verband met verblijf buitenslands heb ik onze ambtgenoot van CRM in overweging gegeven 10.2e [redacted] te verzoeken zijn reis uit te stellen.

DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,

Ca. van der Meer 5